

Czytaj dodatek Z SUCHEGO LASU

Nagroda Business Centre Club Ostre Pióro 2006 dla Redaktora Naczelnego

Nagroda Stowarzyszenia Dziennikarzy RP Dziennikarskie Koziołki 2016 dla Redaktora Naczelnego

Nagroda Stowarzyszenia Dziennikarzy RP Dziennikarskie Koziołki 2007 dla Zespołu Redakcyjnego

Twój TYDZIEŃ WIELKOPOLSKI

Najchętniej czytany w WIELKOPOLSCE

Ukazuje się od 15 maja 2002 roku

ATRAKCYJNE CENY!

RENAULT
 AUTO DRAP
 SERWIS GWARANCYJNY I POGWARANCYJNY
 TEL. 61 868-44-61
 POZNAŃ-ŁAWICA,
 UL. ŻŁOTOWSKA 83/85
 WWW.AUTODRAP.PL

Rok XVII Numer 414-415 24 lipca 2019 ISSN 1734-5294 www.twojtydzien.pl e-mail: twoj-tydzien@wp.pl GAZETA BEZPŁATNA

TAK MYŚLĘ

Tomasz Mańkowski
Używaj rozumu
zawsze
i wszędzie

Mam wrażenie, że w rodzaju ludzkim zanika rozum i instynkt samozachowawczy. Dowodem na to może być obecna moda na aplikację FaceApp, która pokazuje jak będę wyglądał za lat dwadzieścia albo trzydzieści. Nie wiem jak wy drodzy Czytelnicy ale postarzona moja własna gęba, pełna...

strona 6

SENSACJE Z PRZESZŁOŚCI

LESZEK ADAMCZEWSKI
Tajemnicza góra Jatki

strona 5

Energia ze Słońca to przyszłość

strona 7

MOTO

Matrix w... ŠKODZIE SUPERB

strona 14

Twój TYDZIEŃ WIELKOPOLSKI w WERSJI ELEKTRONICZNEJ NA
www.twojtydzien.pl

Dziecko w wirtualnym świecie

strona 3

CIEKAWOSTKI KOSMETYCZNE

Fizjologiczny LKtonik

Marka DERMEDIC oferuje nowy Nawilżający fizjotonik **Hydrain3 Hialuro** zgodny z fizjologicznym pH skóry (200 ml, 31 zł). Zalecany jest do tonizowania wrażliwej skóry suchej, bardzo suchej i odwodnionej, po zmyciu makijażu. Tonizuje i pomaga utrzymać fizjologiczne pH skóry, sprzyja zachowaniu równowagi mikrobiomu naskórka i przygotowuje skórę do lepszego wchłaniania substancji aktywnych zawartych w preparatach pielęgnacyjnych. Utrzymuje właściwy poziom nawilżenia skóry, odświeża i pielęgnuje hydrolipidowy płaszcz ochronny naskórka. Jest przebadany klinicznie i dermatologicznie.

Jeju jaka gładka

Nowa seria **Jeju młoda skóra** firmy ZIAJA odpowiada na szczególne potrzeby młodej skóry, pomaga pozbyć się niedoskonałości, poprawia wygląd, odświeża i upiększa, a przy tym pachnie owocowo – ziołowa energia – świeżo i orzeźwiająco. Zawierają: olej z kamelii japońskiej, wyciąg z czystki, aktywne salicylany z kory topoli osikowej, roślinną pochodną aminokwasu glicyny, prowitaminę B5. **Tonik do twarzy Jeju młoda skóra** łagodzi i nawilża, lekko odtłuszcza, ale nie wysusza (200 ml, 7,80 zł). Pasta w czarne kropki przeciw zaskórnikom oczyszcza, peelinguje i rewitalizuje, zapewnia skórze miękkość i gładkość (75 ml, ok. 8 zł). Czarna maska do twarzy na niedoskonałości skóry oczyszcza pory, wygładza i upiększa skórę. Zawiera dodatkowo węgiel binchotan (50 ml, ok. 8,15 zł). Biały mus do twarzy na dzień **Jeju młoda skóra** skutecznie nawilża, chroni, łagodzi podrażnienia i ujędrnia skórę. Wzbogacony jest o masło shea i olej canola (50 ml, ok. 11,10 zł).

Nawilżanie w podróży

Sephora poleca **Nawadniający pen do skóry** Water bank quick hydro pen **LANEIGE**. Pen - czyli nawilżanie w formie pisaka, jest łatwy do stosowania w podróży. Zawiera podwójnie stężoną specjalną wodę mineralną Super Green Mineral Water, która zapewnia wygładzenie skóry poprzez nawodnienie w każdym miejscu i czasie.

Możesz nosić ten pen ze sobą wszędzie i używać go zawsze, gdy odczuwasz wysuszenie skóry. Użycie: zdjąć nakrętkę i nacisnąć nasadę, aby wycisnąć porcję kremu do aplikatora znajdującego się na końcówce pena. Cena 59 zł.

W kolorach lata

Paleta cieni do powiek **ANASTASIA BEVERLY HILLS Riviera Palette** zawiera 14 wspaniałych odcieni inspirowanych rajskimi kolorami od żywych metalicznych brylantów po jaskrawe maty. Niezbędna kolekcja letnich kolorów z palety Riviera oferuje klasyczne i sezonowe odcienie, które idealnie pasują do Twojego letniego-wakacyjnego look'u! Bogata w pigment formuła cieni gwarantuje kolorowy, intensywny wygląd. Cena 249 zł, wyłącznie w perfumeriach SEPHORA.

STRONĘ PRZYGOTOWAŁA MONIKA MAŃKOWSKA

DERMEDIC RADZI - pH skóry człowieka

Określenie pH oznacza kwasowość danego środowiska. Jego wartość na powierzchni zdrowej skóry dorosłego człowieka mieści się w granicach 4,2 – 5,9. Potocznie mówi się wówczas, że pH jest lekko kwaśne. Różnica w pH pomiędzy warstwą rogową naskórka a skórą właściwą to nawet 2-3 jednostki. Kwaśne środowisko na powierzchni skóry wpływa hamująco na rozwój bakterii chorobotwórczych, pozwala stworzyć warstwę, która chroni przed promieniowaniem UV i czynnikami zewnętrznymi. Zaburzenie tej równowagi przyczynia się do przesuszenia. Wraz z rosnącym pH skóry wzrasta aktywność enzymów wpływających na złuszczenie i spójność warstwy rogowej. Innym następstwem zaburzenia pH jest wzmożona produkcja sebum, powstawanie zaskórników i podrażnień.

Pielęgnacja skóry bez naruszania jej fizjologicznego pH

Przed rozpoczęciem oczyszczania skóry twarzy, umyj ręce:

1. Użyj płatków kosmetycznych wykonanych w 100% z bawełny.
2. Stosuj produkty do oczyszczania, odpowiadające potrzebom twojej skóry. W ofercie Dermedic są preparaty do skóry normalnej i suchej, tłustej i mieszanej, naczynkowej, nadreaktywnej oraz dojrzałej. Do zmywania makijażu wodoodpornego - Płyn dwufazowy Hydrain 3 Hialuro Dermedic (regularnie stosowany dodatkowo wzmacnia rzęsy).
3. Wybrany płyn micelarny z użyciem płatka kosmetycznego, wykonaj dokładnie demakijaż skóry twarzy, czoła, szyi, a także dekoltu.
4. Zmywaj resztki makijażu i sebum, aż ostatni płatek będzie czysty, albo dodatkowo umyj skórę wodą z Kremowym żelom Hydrain3 Hialuro Dermedic lub Fizjologiczną emulsją micelarną Tolerans Dermedic.
5. Delikatnie osusz twarz ręcznikiem przeznaczonym wyłącznie do twarzy. Warto zastosować tonizację, aby przywrócić skórze odpowiednie pH - tutaj sprawdzi się Nawilżający fizjotonik Hydrain3 Hialuro lub w przypadku skóry z niedoskonałościami Tonik oczyszczająco-regulujący Normacne.
6. Po dokładnym oczyszczeniu skóry nałóż na twarz, szyję i dekolt krem dopasowany do potrzeb twojej skóry.

W różanym ogrodzie

Wspaniałe odświeżenie, relaks i nawilżenie zapewni otulająca prawdziwym zapachem róż **Żelowa maska nawadniająca z różą FRESH Rose Face Mask**. Marka FRESH w tym roku pojawiła się w perfumeriach SEPHORA i warto się z nią zapoznać. Wnikająca w skórę, wyjątkowa formuła chłodzącego żelu zawiera prawdziwe płatki róż. Nawadnia i tonizuje cerę. Odbudowuje blask i dodaje sprężystości bez względu na rodzaj cery. Woda różana przywraca równowagę, chłodzi i koi. Ekstrakt z ogórka koi, nawadnia i ma działanie chłodzące. Dodatkowe składniki przywracają skórze promienność i sprężystość, Cena 299 zł.

FITNESS AEROBIK

dla każdego

ćwiczenia łatwe, skuteczne, relaksujące.

Dołącz do nas i trenuj w kameralnej grupie.

Každy piątek godz 16.45

CENTRUM KULTURY I BIBLIOTEKA

PUBLICZNA Suchy Las ul. Szkolna 16

zapisy tel.880379007

Reklama ♦ Reklama ♦ Reklama

Tel. +48 602 638 409, e-mail: twój-tydzień@wp.pl

Dziecko w wirtualnym świecie

Wszyscy wiemy, jak kuszące bywa wykorzystywanie urządzeń mobilnych, aby utrzymać nasze dziecko w spokoju. Współczesne „elektroniczne nianie”, czyli tablety i telefony sprawdzają się, kiedy musimy dokończyć w domu służbowe zadania, zrobić obiad lub kiedy po prostu potrzebujemy chwili odpoczynku. Z tego powodu prawie 70 procent rodziców udostępnia swoim pociechom urządzenia mobilne, dlatego też liczba dzieci, które mają kontakt ze sprzętem elektronicznym stale rośnie. W Polsce ponad połowa maluchów w przedziale od 6 miesięcy do 6,5 lat miała w swoich rękach tablet lub telefon. Co istotne, nawet co czwarty z nich aktywnie korzystał z Internetu – przeglądał strony, szukał filmów lub aplikacji. Czy otwierając przed dzieckiem wirtualny świat, mamy nad tym odpowiednią kontrolę? W jaki sposób możemy przygotować maluchy na to, z czym mogą spotkać się w sieci?

MAGDALENA POPLAWSKA

Z TABLETEM OD KOŁYSKI

Urządzenia elektroniczne są już niemal w każdym domu. Według badania przeprowadzonego przez Fundację Dzieci Niczyje, najbardziej powszechne sprzęty to laptopy i komputery stacjonarne (97 proc.), smartfony (91 proc.), a także tablety (62 proc.). Ponadto, co czwarty badany przyznał, że jego dziecko w wieku do 6,5 lat posiada własne urządzenie mobilne.

Nie uciekniemy od cyfrowej rzeczywistości, która staje się powszechnie dostępna i każdego dnia daje nam nowe możliwości, a także ułatwia życie. Z drugiej jednak strony musimy zdawać sobie sprawę z tego, że stwarza ona zupełnie nowe zagrożenia, na które narażeni są najmłodsi internauci.

– Internet to niepodważalne źródło wiedzy, a także doskonały sposób do komunikacji między ludźmi. Musimy mieć jednak świadomość, że wirtualny świat może okazać się wyjątkowo niebezpiecznym miejscem, szczególnie dla najmłodszych internautów, którzy nie zawsze wiedzą, jak się w nim „poruszać”. Jednym z najczęściej spotykanych i najpoważniejszych zagrożeń jest cyberbullying, czyli wszelkie formy agresji z użyciem nowoczesnych technologii. Na przestrzeni lat ujawniły się różne jego odmiany, od nękania, gróźb, publikowania ośmieszających treści czy informacji, po wzniecanie konfliktów i nakłanianie do agresji werbalnej, a także uwodzenie nieletnich – podkreśla psycholog Magdalena Lange-Rachwał.

GROOMING, FLAMING I HAPPY SLAPPING – PRZEMOC XXI WIEKU

Te obco brzmiące nazwy, które coraz częściej przykuwają uwagę z troskanych rodziców, to nic innego jak określenia różnych form cyberbullyingu. Niektóre z nich, jak grooming pojawiły się w kodeksie karnym jako nowy rodzaj przestępstwa. Grooming, czyli uwodzenie przez Internet, to nawiązywanie kontaktu z dzieckiem, nie rzadko okłamywanie go, by zdobyć jego zaufanie i nakłonić do czynności seksualnych. Zagrożenie to zdaje się z roku na rok coraz większe, a przyczynia się do tego, między innymi nowe zjawisko widoczne w Internecie – **sharenting** (share – dzielić, parenting – rodzicielstwo).

– Sharenting to sytuacja, którą najczęściej możemy zaobserwować na profilach me-

diów społecznościowych. Nieświadomi niebezpieczeństw rodzice wstawiają zdjęcia swoich maluchów niemal każdego dnia, udostępniając jednocześnie wiele informacji na temat aktualnego miejsca przebywania dziecka, ulubionych placówek zabaw czy maskotek, a wszystko to stanowi doskonałe źródło wiedzy i może być wykorzystane w negatywny sposób także – w skrajnych przypadkach – przez siatki pedofilskie – podkreśla psycholog Magdalena Lange-Rachwał.

Inną formą cyberbullyingu jest flaming, który polega na celowym zaognianiu wymiany zdań pomiędzy użytkownikami. Rozpoczyna się od dyskusji, która w rezultacie eskaluje agresję i często okazuje się całkowitym odejściem od pierwotnego tematu rozmowy.

Kolejnym niepokoją-

cym przejawem agresji, już w tym przypadku nie tylko elektronicznej, ale i fizycznej jest **happy slapping**. To forma przemocy, która polega na fizycznym ataku przypadkowej osoby i nagraniu całego wydarzenia, aby następnie umieścić je w sieci. Ten proceder łączy ze sobą przemoc offline z agresją online.

CZY TEN PROBLEM DOTYCZY MOJEGO MALUCHA?

Według raportu przeprowadzonego przez Instytut Badawczy IPC korzystanie z urządzeń mobilnych w czasie wolnym przez dzieci w wieku 6 lat staje się nawykiem. Ponad 3/4 kilkulatków po przyjeździe z przedszkola czy szkoły wykorzystuje elektronikę i Internet do zabawy częściej niż zwykłych zabawek, gier planszowych czy zabaw z rówieśnikami.

– Jeszcze do niedawna wydawało się, że zjawisko cyberbullyingu nie dotyczy maluchów, które w Internecie spędzają czas jedynie na oglądaniu filmów czy graniu w gry, podczas gdy rodzice wykonują, na przykład obowiązki domowe. Niestety, z każdym rokiem obserwujemy, że znacznie obniża się wiek dzieci, które mają kontakt z wirtualnym światem. Niesie to za sobą ryzyko, że również i one będą narażone na ewentualne niebezpieczeństwo. Konieczna jest nie tylko świadomość, ale i działanie dorosłych w tym względzie. – mówi psycholog Magdalena Lange-Rachwał.

Oznacza to, że dorośli i opiekunowie powinni nie tylko nadzorować, z jakimi treściami stykają się dzieci, ale również uczyć je, w jaki sposób radzić sobie z ewentualnymi oznakami agresji. Niezwykle ważna jest praca nad tym już na wczesnym etapie rozwoju dziecka. Wtedy możemy uczyć je wyrażania własnych emocji, mówienia o uczuciach, potrzebach czy niezadowoleniu. Dzięki temu istnieje dużo większe prawdopodobieństwo, że w chwilach zagrożenia, dziecko przyjdzie po poradę i pomoc.

LEPIEJ ZAPOBIEGAĆ NIŻ LECZYĆ – PRACA NAD EMOCJAMI

Nie tylko w domu, ale również w przedszkolu,

w którym dzieci spędzają dużo czasu na zabawie i nauce, ważne jest, aby opiekunowie pokazywali najmłodszym, w jaki sposób można radzić sobie zarówno z własnymi i czyimiś emocjami, a co ważniejsze, otwartości w mówieniu o swoich uczuciach.

– Porozumienie bez Przemocy, które kładzie nacisk na stronę językową komunikatorów jest alternatywą dla klasycznej formuły komunikacji. W chwili obecnej jego reguły wprowadzane są do coraz liczniejszej grupy przedszkoli. W Porozumienie bez Przemocy odchodzi się od języka agresji i stawia się na empatyczne podejście do potrzeb drugiej osoby. Porozumienie bez Przemocy jest narzędziem, które można wykorzystywać w warunkach przedszkolnych, dzięki któremu opiekunowie tworzą środowisko sprzyjające samodzielności i podejmowaniu prób rozwiązywania problemów. Programy nauczania oparte na Porozumieniu bez Przemocy czy kursy, takie jak: „Żyrafa Ola i przyjaciele” proponują scenariusze zajęć z dziećmi, podczas których mają one szanse nauczenia się skutecznego współdziałania między rówieśnikami, szacunku do drugiej osoby i stawiania rozsądnych granic. W ten sposób zbudowane na ewentualne niebezpieczeństwo zaufanie i umiejętność wyrażania emocji może skutkować tym, że w przyszłości, kiedy dziecko poczuje się zagrożone, powie o tym opiekunowi. Jest to niezwykle ważne, ponieważ odsetek dzieci, które doświadczyły przemocy i powiedziały o tym swemu opiekunowi jest nadal drastycznie niski – tłumaczy Monika Sobkowiak, nauczyciel przedszkola.

Rodzice i wychowawcy przedszkoli, którzy wprowadzili do swoich relacji z dziećmi język Żyrafy odnotowują znaczny spadek liczby konfliktów między maluchami, obniżenie agresji werbalnej i fizycznej, a także rozwój umiejętności poszukiwania rozwiązań, rozumienia potrzeb i polepszenie wyrażania własnych emocji. Ta praca u podstaw jest szczególnie istotna w perspektywie postępu technologicznego i zmian, które następują w komunikacji międzyludzkiej.

KARYKATURA SHOW

„Jeden z najszybszych karykaturzystów świata”

Cata Polska ...Europa, USA, Australia

www.karykaty.com • karykaty@onet.pl

Firmowe eventy
konferencje,
targi,
wesela...

WTZ się przeprowadza!

Zakończyła się budowa Warsztatów Terapii Zajęciowej w Tarnowie Podgórnym. Przy ul. 27 Grudnia powstał nowoczesny obiekt, w którym zajęcia rozpoczną się już od sierpnia. Teraz uczestnicy Warsztatów prowadzonych przez Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin ROKTAR, pakują się i przeprowadzają. (dotychczas spotykali się w pomieszczeniach w Baranowie).

Przestrzeń Warsztatu Terapii Zajęciowej została podzielona na cztery strefy funkcjonalne:

- warsztaty: pracownice głośne (stolarska, ceramiczna, ogrodowa i wiklinarska) i ciche (krawiecka i tkaniny, kom-

puterowa, edukacyjna i plastyczna),

- pracownia gospodarstwa domowego (w formie kuchni, dla 8 osób) oraz muzyczna,
- sala wielofunkcyjna (na co dzień jadalnia, do wykorzystania również jako sala te-

atralna, muzyczna, konferencyjna i balowa),
- strefa zamieszkania zbiorowego – hostel (dwa pokoje, każdy dla 1-2 osób z łazienką i aneksem kuchennym, dostosowanymi do potrzeb osób niepełnosprawnych).

Budynek został zaprojektowany przez pracownię architektoniczną Consultor, a wykonawcą była firma REMO-BĄCZYK. Koszt budowy to 5,5 mln zł – w całości został pokryty z budżetu Gminy Tarnowo Podgórne. (ARz)

Muzyczne Odkrycie Roku 2019

Trzy śpiewaczki operowe, z których każda ma w swoim dorobku artystycznym znaczące sukcesy, zarówno na scenach polskich, jak i zagranicznych. Wspólnie postanowiły wykorzystać własny talent, pracowitość oraz umiejętności i połączyć je w niezwykle, muzyczny koktajl – urody, wspólnej pasji i harmonii.

Mowa o zespole *Soprannissimo*, czyli: Agnieszka Adamczak, Joanna Horodko i Agnieszka Sokolnicka, którym muzycznie towarzyszyć będzie zespół instrumentalny pod kierownictwem Dariusza Tarczewskiego. Warto wspomnieć, że w październiku 2018 roku artystki zostały uhonorowane statuetką *Super Wiktoria* w kategorii „Odkrycie Muzyczne Roku”.

Dotychczasowe koncerty zespołu *Soprannissimo* uwieńczone były owa-

Wystąpiły już na wielu polskich scenach podczas różnych festiwali muzycznych, a także na deskach estrad i teatrów operowych między innymi: Teatru Wielkiego w Poznaniu, w Operze Bałtyckiej w Gdańsku, Filharmonii Baltica w Słupsku, Filharmonii Częstochowskiej, Europejskim Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego, Płockiej Orkiestry Symfonicznej, Krynickiej Orkiestry Zdrojowej i wielu innych.

cjami na stojąco. Mamy nadzieję, że podobnie będzie w Pałacu Jankowice (Gmina Tarnowo Podgórne).

To wszystko podczas otwartego koncertu plenerowego, na którym usłyszymy największe przeboje musicalowo-operetkowe. **10 sierpnia o godzinie 18.00 zapraszamy do Pałacu Jankowice. Wstęp wolny.**

TOMASZ ŁOZOWICKI

ZŁOTNIKI
PARK

ZŁOTNIKI/SUCHY LAS

Kameralne osiedle z przedszkolem publicznym

- ▶ Atrakcyjne mieszkania już od **4400 zł/m²**
- ▶ Komórka lokatorska w cenie
- ▶ 2 bezpłatne miejsca postojowe
- ▶ 3 warianty wykończenia pod klucz

(+48) 883 204 205

WWW.ZLOTNIKIPARK.PL

Stowarzyszenie Kultury Fizycznej

RED BOX

RED BOX
Piłkarska Akademia
dla wszystkich dzieci od 5 lat

- » ROZWÓJ PIŁKARSKICH UMIEJĘTNOŚCI I ŚWIETNA ZABAWA
- » OBOZY PIŁKARSKIE, PÓŁKOLONIE SPORTOWE, TURNIEJE
- » TRENINGI PROWADZONE PRZEZ DOŚWIADCZONYCH TRENERÓW
- » RELACJE FILMOWE Z TRENINGÓW I MECZÓW NA REDBOXTV.PL
- » WŁASNY OŚRODEK PIŁKARSKI W POZNANIU
- » KONKURENCYJNA CENA
- » UDZIAŁ W RED BOX JUNIOR LIDZE I WZPN

POZNAŃ
730 992 150

SUCHY LAS
730 992 150

BIEDRUSKO
730 992 150

OBORNIKI
730 992 417

WIĘCEJ INFORMACJI:
www.redboxpilkarskaakademia.pl
facebook.com/redboxpilkarskaakademia
 BIURO: ul. Promienista 27a, Poznań
 pon.-pt. 10-18 sob. 10-14

Tajemnicza góra Jatki

Czy kiedyś uda się wyjaśnić tajemnicę góry Jatki na przedmieściach podwałbrzyskiego Mioszowa? Żydowski więźniowie miejscowej filii obozu Gross-Rosen wskazywali, że Niemcy budowali tu fabrykę podziemną.

LESZEK ADAMCZEWSKI

Góra Jatki przy wjeździe do Mioszowa od strony Wałbrzycha.

SENSACJE Z PRZESZŁOŚCI

Zanim trafi-
li do obo-
zu koncentra-
cyjnego Au-
schwitz, mieli
za sobą długi
pobyt w get-
cie łódzkim

(Litzmannstadt Ghetto) lub w Terezynie, które to miasto – jako Theresienstadt – Niemcy zamienili na „wzorcowe” getto żydowskie. Część z nich, zwłaszcza kobiety i dzieci, od razu z rampy kolejowej obozu Auschwitz II, czyli Birkenau, zapędzono do komory gazowej, a młodych i zdrowych mężczyzn zachowano jako tak zwany depozyt w celu skierowania do pracy w przemyśle hitlerowskim. Po kilku dniach pobytu w Birkenau skierowano ich do łaźni, gdzie po kąpieli skontrolowano im usta i odbytnicę w poszukiwaniu ukrytych kosztowności, a potem ubrano w używane, ale wyprane pasiaki i załadowano do bydzących wagonów kolejowych.

„Dano mi małą kromkę chleba i kawałek wodnistej kiełbasy – mniej niż trzy deko – oraz odrobinę wody. Co za wspaniała racja żywnościowa! Zjadłem ją od razu, mimo że miała mi starczyć na całą podróż. Jak długo miała ona trwać i dokąd mieliśmy jechać, nigdy nam nie powiedziano” – wspominał Henry Starer w wydanej w 1991 roku w Nowym Jorku książce „Why” („Dlaczego”).

W dalszej części swych wspomnień Starer opisał przesiadkę więźniów do normalnego pociągu pasażerskiego. Na którymś z kolejnych postojów

wysiadło niewielu pasażerów i gdy tylko opuścili oni peron – jak wspominał Starer – „kazano nam wysiadać z wagonów, stanąć w szeregu i maszerować do miejsca naszego przeznaczenia. Nazwa stacji brzmiała Friedland”. To – dodam – dzisiejszy Mioszów na Dolnym Śląsku.

Arbeitslager Friedland, czyli mioszowską filię obozu koncentracyjnego Gross-Rosen, utworzono późno, bo 8 września 1944 roku. Z trzech transportów więźniów, które w następnych tygodniach dotarły do Friedlandu, 436 osób zatrudniono w ewakuowanych z Hamburga zakładach VDM (Vereinigte Deutsche Metallwerke), gdzie najpierw przyuczali się do pracy, a następnie produkowali (profilowali) aluminiowe śmigła samolotowe. Ponadto 45 więźniów pracowało w stolarni firmy Fritz Schuber, a 21 przy obsłudze obozu.

Spośród wielu filii KL Gross-Rosen, dzieje Arbeitslager Friedland są mało znane. Wprawdzie wielu z więźniów przeżyło wojnę, niektórzy spisali wspomnienia, ale dominowała w nich problematyka martyrologiczna. Tylko nieliczni napomknęli, że więźniowie pracowali przy budowie sztolni (Stollenbau) lub na budowie fabryki podziemnej (Bau einer unterirdischen Fabrik).

Przy wjeździe do dzisiejszego Mioszowa od strony Wałbrzycha mijamy masyw porośniętej lasem dwuszczytowej góry Jatki o wysokości 663 i 646 metrów nad poziomem morza, która za czasów niemieckich nazywała się Fleischer Berge. Koło niej codziennie przechodziła młoda mieszkanka Schmidtsdorfu (wioski Kowalowa koło Mioszowa) Erna Bergman, która udawa-

ła się na stację kolejową we Friedlandzie, skąd pociągiem dojeżdżała do pracy w niedalekim Waldenburgu (Wałbrzychu) lub udawała się do miasteczka na zakupy. Gdzieś od jesieni 1944 roku widziała ona u podnóża góry Fleischer Berge pracujących więźniów w obozowych pasiakach.

– Schnell! Schnell! – wachmani z SS poganiali przechodniów, którzy koło góry zwykle zwalniali i rozglądali się wokół.

Po latach Erna Bergman powie swej córce, Polce, że wszyscy we Friedlandzie wiedzieli o pobycie w miasteczku więźniów żydowskich, którzy między innymi pracowali koło góry stojącej obok jej drogi na stację kolejową. Gdy wachmanów nie było w pobliżu lub patrzyli w innym kierunku, rzucali się więźniom kromki chleba.

Maria Jędrzejów, córka Erny Bergman, zapamiętała też, że mimo poganiania młodej kobiety przez strażników, zobaczyła ona, co w zboczach góry o różnych porach dnia wykonywali ludzie w pasiakach. „Robili wżery” – mówiła jej matka. A po przeciwnej stronie szosy był obóz, gdzie mieszkali więźniowie.

Jeden z ich, Franz Bricht, zeznał po wojnie, że produkcję śmigieł wkrótce przerwano. Ich odlewy do dalszej obróbki dochodziły do zakładu VDM nieregularnie i – jak powiedział Bricht – „skutek był taki, że musieliśmy wykonywać inną robotę, żeby zarobić na przetrwanie”. Wraz z wieloma kolegami, Bricht pracował „przy ścinaniu drzew, które były układane w poprzek drogi, żeby powstrzymać czołgi”. Nie podał on, ilu więźniów pracowało przy budowie tych przeszkód terenowych, ale na pewno nie wszyscy zatrudnie-

ni w zakładach VDM. Prawdopodobnie w grudniu 1944 roku część więźniów zapędzono do wykuvania sztolni w górze Kościelnej (Kirchberg) i w górze Jatki.

Jeden z tych obiektów podziemnych otrzymał kryptonim Rosenquarz, któremu 15 stycznia 1945 roku nadano również nowe oznaczenie kodowe 5103. Biorąc pod uwagę fakt, że kryptonimy nadawano nie podziemnym schronom przeciwlotniczym lecz budowlom przemysłowym, w grę może wchodzić właściwie tylko góra Jatki. Więcej szczegółów znajdziemy we wspomnieniach cytowanego już tu Henry’ego Starera: „Przez jakiś czas pracowałem na budowie, gdzie we wnętrzu pobliskich gór wykuvano za pomocą środków wybuchowych jaskinie na podziemne fabryki. Musiałem rękami ładować pokruszoną skałę do wagoników, po czym popychać je i rozładowywać. Koszmarna praca, łamiąca kręgosłup i niebezpieczna”.

Starer pisze w liczbie mnogiej o jaskiniach, górach i podziemnych fabrykach, a więc w grę musiały wchodzić przynajmniej dwa miejsca budowy jakichś obiektów podziemnych. W wymienionej już tu górze Kościelnej na początku XXI wieku odkopano wejścia do dwóch sztolni, które prawdopodobnie miały tworzyć schron przeciwlotniczy dla załogi pobliskiego zakładu VDM. To obiekt niedokończony. A czym miał być drugi obiekt, po którym dość wyraźne ślady widać u podnóża góry Jatki? Fabryką podziemną? Wskazuje na to nadany tej budowie kryptonim Rosenquarz będący nazwą minerału. A właśnie minerały zarezerwowano do oznaczania budowli podziemnych obiektów produkcyjnych.

Jedynym w obecnych warunkach sposobem na sprawdzenie, czy w mioszowskich podziemiach uruchomiono lub planowano uruchomić jakąś produkcję zbrojeniową, jest wszechstronne zbadanie „wżerów” w górze Jatki. W czerwcu 2016 roku znalazł się bowiem świadek, który twierdził, że jako jeden z dwudziestu wybranych więźniów Arbeitslager Friedland pracował wewnątrz Fleischer Berge. Owym więźniem był 92-letni Jerzy Kliger z USA, który podczas pobytu w Polsce odwiedził Mioszów i po spotkaniu z władzami samorządowymi miasta i gminy wybrał się do miejsc, które pamiętał z lat 1944–1945. Był między innymi na terenie zajmowanym kiedyś przez Arbeitslager Friedland oraz przy pomniku upamiętniającym ofiary mioszowskiej filii KL Gross-Rosen. I tam, wskazując zbocz góry Jatki tuż za pomnikiem, powiedział:

– Tu codziennie wchodziłem do sztolni!

Następnie dodał, że sztolnię tą dochodził do bocznej komory, gdzie pracował. I tam z aluminium wykonywał części do raket V-2. Powiedział też, że bocznych komór wewnątrz Fleischer Berge było więcej. Ostatni raz przy swoim podziemnym stanowisku pracy Kliger był 5 maja 1945 roku. Szóstego lub siódmego tego miesiąca w obozie słychać było wybuchy dochodzące od strony góry, w której pracował. To – zdaniem świadka – Niemcy wysadzali w powietrze wejścia do podziemi, maskując całą teren.

Słuchacze tych słów osłupieli. Nikt nigdy nie przyznał się, że podczas wojny pracował w mioszowskich podziemiach. Ale od razu zrodziły się wątpliwości. Czy ten sympatyczny i żwawy staruszek kłamał w żywe oczy? Nie, to chy-

ba niemożliwe. Lecz... wśród 714 osób narodowości żydowskiej, zarejestrowanych jako więźniowie Arbeitslager Friedland, nikt nie miał na imię Jerzy. Ale – dodawali inni – prawie połowa z nich po wojnie zmieniła nazwiska lub imiona, a niektórzy i jedno, i drugie.

W każdym razie w zamieszczonej w książce *AL Friedland – filia KL Gross-Rosen w Mioszowie* liście więźniów figuruje aż czterech Kligerów: Chaskel o numerze 56422, Dawid nr 56423, Gedalja nr 56424 i Juda nr 56425. Zapewne byli to bracia, na co wskazują ich kolejne numery obozowe. Z całej czwórki tylko ten ostatni w czerwcu 2016 roku miał ukończone 92 lata. Urodził się on bowiem 24 grudnia 1923 roku, a do Friedlandu trafił z innymi więźniami KL Auschwitz jako wykwalifikowany ślusarz.

W piątek, 9 grudnia 2016 roku, eksploratorzy z Grupy Poszukiwawczej „Riese” w górze Jatki przeprowadzili pierwsze prace sondażowe. Wybrano jednak nie wielce obiecujący punkt tuż za pomnikiem upamiętniającym ofiary mioszowskiej filii Gross-Rosen, gdzie nie da się wprowadzić ciężkiego sprzętu bez uszkodzenia betonowej postaci więźnia, ale miejsce oddalone o około 50 metrów w kierunku Wałbrzycha. Natrafiono tam na ślady prowadzonych tu podczas wojny robót górniczych.

A więc Niemcy rzeczywiście zaczęli wdzierać się w głąb Fleischer Berge. Jak głęboko weszli oni w tę górę? I co tu miało powstać? Po tym przedsięwzięciu nie pozostały żadne dokumenty w postaci choćby planów czegoś, co tu budowano. A może już zbudowano na tyle, że w gotowych pomieszczeniach podziemnych uruchomiono produkcję?

Tyle tylko zostało z dawnego dworca we Friedlandzie, dokąd do pracy przywożono żydowskich więźniów.

FOT. – LESZEK ADAMCZEWSKI

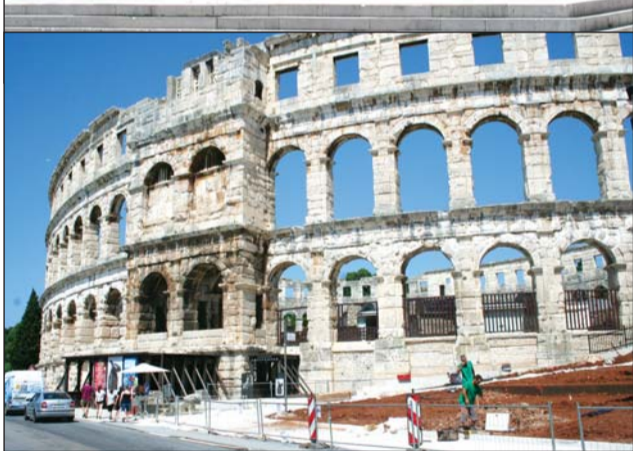
Reklama ♦ Reklama ♦ Reklama ♦ Reklama

Tel. +48 602 638 409, e-mail: twoj-tydzien@wp.pl

WARTO POJECHAĆ

Pula

Miasto w Chorwacji, największe na półwyspie Istria, zlokalizowane jest na południowym skraju półwyspu nad Morzem Adriatyckim. Pula jest położona na siedmiu wzgórzach (Kaštel, Zaro, Arena, Sv. Martin, Opatija sv. Mihovila, Mondipola i Pra Grande) w południowej części Istrii. Znajduje się w głębokiej zatoce, otoczona przez małe wyspy (Sv. Jerolim oraz Kozad). Miasto zajmuje 5165 ha.

Najpóźniej od V w p.n.e. tereny dzisiejszej Puli zamieszkiwali Ilirowie, aż do roku 177 p.n.e. kiedy to obszar ten zajęli Rzymianie. Od 43 r. Pula stała się kolonią rzymską (nazwaną przez nich Pietas Julia) przez co została ważnym ośrodkiem administracyjnym i handlowym. W tym czasie miasto przeżywało okres świetności czego dowodem są liczne zachowane budowle z tego okresu (amfiteatr, łuk triumfalny, świątynia Augusta). W 425 Pula została siedzibą biskupstwa. Gdy Cesarstwo rzymskie upadło, Pula przeszła pod wpływ Bizancjum. W 1145, podobnie jak inne miasta półwyspu, Pula została zmuszona do złożenia przysięgi Wenecji, lecz pięć lat później w 1150 miasto zbuntowało się i w efekcie zostało splądrowane. W 1334 miasto zostało zajęte przez Republikę Wenecką. W wyniku licznych epidemii dżumy i malarii liczba mieszkańców spadła do 300. Została jednak ponownie zasiedlona przez uchodźców z Bośni i Dalmacji, którzy uciekali przed najeźdźcą Turków.

Miasto ponownie odzyskało świetność w XIX w. Zbudowano stocznię, pierwsze zakłady przemysłowe, fortyfikacje, uruchomiono komunikację kolejową, a arystokracja zaczęła przyjeżdżać tu w celach rekreacyjnych. Pula stała się ważnym portem handlowym i wojskowym, a po 1866 r. główną bazą marynarki wojennej Austro-Węgier. Po I wojnie światowej całą Istrię wraz z Pulą zajęli Włosi. Po drugiej wojnie światowej zniszczone miasto przypadło Jugosławii, a po jej rozpadzie Chorwacji.

FELIETON

Używaj rozumu zawsze i wszędzie

TAK MYŚLĘ

Mam wrażenie, że w rodzaju ludzkim zanika rozum i instynkt samozachowawczy. Dowodem na to może być obecna moda na aplikację FaceApp, która pokazuje jak będą wyglądał za lat dwadzieścia albo trzydzieści. Nie wiem jak wy drodzy Czytelnicy ale postarzała moja własna gęba, pełna zmarszczek oraz innych atrakcji, jakoś mnie nie podnieca.

Ale wielu podnieca, bo rozpoczął się szal. Ludność zaczęła ściągać aplikację na smartfony i klika wszystkie zgody jak popadnie. Nikt nie czyta regulaminów, tylko działa nerwowym paluchem. Jak w amoku. Z badań firmy Kaspersky wynika, że 63% użytkowników nie czyta umów licencyjnych, a niemal połowa (43%) bez zastanowienia wyraża zgodę na wszystkie uprawnienia podczas instalowania nowych aplikacji. Warto dodać, że dokładne zapoznanie się z umową licencyjną jest szczególnie ważne w przypadku aplikacji, które wysyłają nasze dane na serwery producenta. Zanim zdecydujemy się na

korzystanie z takiego narzędzia, powinniśmy zrozumieć, co dzieje się z naszymi danymi, a także kto i w jaki sposób je przetwarza.

Skutek jest taki, że udostępniamy swoje zdjęcie, ale nie wiemy komu i po co. Nie mamy żadnej kontroli co się z nim potem dzieje, jak będzie wykorzystywane. Zresztą... to nie jest przecież taki wielki problem bo od lat sami publikujemy dobrowolnie w mediach społecznościowych swoje fotki, swoich dzieci, swoich najbliższych bo tak robią przecież inni. Niech sąsiad patrzy i podziwia. A sąsiad przecież raczej się wkurza i zaczyna knuć.

Albo taka wymiana zdań: „Krysiu, pięknie wyglądasz na tle tego zachodzącego Słońca” (a tak naprawdę Krysiu wygląda jak zombi, bo niw widziałem jeszcze selfie, na którym ktoś dobrze by wyszedł. „Prawda, jaka piękna. Krysiu jak ty to robisz?” – dopisała Elwirka. A Janek jeszcze dodał – „Krysiu, dzi-

ściszy dzień jest dzięki tobie jakiś lepszy, radośniejszy. Wrzucaj takie fotki codziennie”. I tak dalej, można by w nieskończoność. Tylko po co? Ludziom nie szkoda czasu na taką... aktywność? Nie lepiej wziąć dobrą książkę do ręki albo po prostu spotkać się z Krysią i Elwirką?

Ale odbiegłem od tematu. Aplikacja FaceApp nie jest więc pod tym względem groźna, bo wielu z nas samemu upycha w Internecie swoje zdjęcia jakby od tego zależało ich życie i nie obawia się najwyraźniej zagrożeń z tym związanych, na przykład programem rozpoznawania twarzy. Ja jednak nie mam ochoty słyszeć po wejściu do sklepu komputerowy głos: „Witamy panie Mańkowski, dzisiaj mamy w ofercie aparaty fotograficzne. Jak pan kupi siedem, to ósmy jest za darmo”. A wszystko dlatego, że dzień wcześniej przeglądałem w domu ofertę jakiegoś tam sklepu fotograficznego...

Okazuje się jednak, że... jest się czego bać. Potwierdzają to specjaliści z firmy Kaspersky, którzy – taka informacja dotarła do naszej redakcji – wykryli fałszywe narzędzie podszywające się pod FaceApp. W rzeczywistości infekuje ono urządzenia mobilne z Androidem trojanem MobiDash. Tak duża popularność aplikacji nie mogła

umknąć uwadze cyberprzestępców i nie umknęła.

O ile w samej chęci wypróbowania nowej popularnej aplikacji nie ma nic złego, nie należy robić tego bez zastanowienia - na to właśnie liczą cyberprzestępcy, tacy jak ci stojący za nowym mobilnym szkodliwym programem MobiDash podszywającym się aplikację FaceApp.

Po pobraniu fałszywej aplikacji z nieoficjalnego źródła i zainstalowaniu jej na smartfonie użytkownik widzi komunikat o błędzie. Wyświetlane informacje sugerują, że pobrana aplikacja została odinstalowana. Komunikat ten jest sfałszowany - w rzeczywistości szkodliwy moduł pozostaje w systemie i wyświetla niechciane reklamy. Według danych badaczy z firmy Kaspersky, w ciągu dwóch ostatnich dni około 500 użytkowników zainstalowało omawiany szkodliwy program, a pierwszą infekcję zarejestrowano 7 lipca 2019 r. Badacze wykryli około 800 różnych modyfikacji szkodliwego modułu.

A wnioski? Używaj rozumu zawsze i wszędzie. Także wtedy, gdy korzystasz ze smartfona choć do nikogo nie dzwoniś lub w mediach społecznościowych zwierzasz się światu, że boli cię kość ogonowa albo... dusza.

TOMASZ MAŃKOWSKI

ZAMIAST KOMENTARZA

Twój TYDZIEŃ Z SUCHEGO LASU

**Centrum handlowe
w Suchym Lesie**
ul. Obornicka 85,
62-002 Suchy Las

ZAPRASZAMY
od poniedziałku do soboty
i w niedziele handlowe

Energia ze Słońca to przyszłość

„Cieszę się, że moja gmina stawia na ochronę środowiska i odnawialne źródła energii” – mówił marszałek województwa wielkopolskiego Marek Woźniak, podpisując 5 lipca z wójtem Suchego Lasu Grzegorzem Wojterą umowę na dofinansowanie z WRPO 2014+ tzw. projektu parasolowego. Jego wnioskodawcami, poza Suchym Lasem, są Rokietnica i Puszczykowo, a beneficjentami mieszkańcy tych trzech gmin.

Na zdjęciu (od lewej): Bartosz Derech - wójt Rokietnicy, marszałek Marek Woźniak, Andrzej Balcerek - burmistrz Puszczykowa i Grzegorz Wojtera - wójt Suchego Lasu.

Jego realizacja zakłada montaż na obiektach mieszkalnych indywidualnie dobranych instalacji Odnawialnych Źródeł Energii, w tym przypadku paneli fotowoltaicznych do produkcji energii elektrycznej lub kolektorów słonecznych służących podgrzewaniu ciepłej wody użytkowej.

W efekcie tego porozumienia powstanie 78 jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE oraz 273 jednostki wytwarzania energii elektrycznej z OZE. To projekt wart przeszło 8,2 mln zł, polegający na montażu indywidualnych instalacji odnawialnych źródeł energii na obiektach prywatnych. Decyzją Zarządu Województwa Wielkopolskiego został on dofinansowany z funduszy Unii Europejskiej kwotą przeszło 6 mln zł.

Z gminy Suchy Las do udziału w projekcie ostatecznie zakwalifikowano 72 właścicieli nieruchomości (zainteresowanie było bardzo duże), którzy w wymaganym czasie zgłosili chęć zamontowania 15 instalacji kolektorów słonecznych oraz 70 instalacji fotowoltaicznych.

- To kolejne przedsięwzięcie, które doskonale wpisuje się w realizację unijnej polityki ochrony środowiska, mającej na uwadze między innymi naszą zdrowszą egzystencję i ograniczenie występowania efektu cieplarnianego. Strategia Europa 2020 wytycza nam konkretne cele, do osiągnięcia których konieczne jest jak najbardziej powszechne korzystanie z odnawialnych źródeł energii – powiedział marszałek Marek Woźniak i dodał: - To działanie ma też walor promocyjny, bo sąsiad sąsiadowi pokaże wkrótce swój rachunek za energię i będzie to najlepszą zachętą dla innych.

Celem realizacji tego pro-

jektu jest zapewnienie mieszkańcom Suchego Lasu, Rokietnicy i Puszczykowa możliwości pozyskania energii ze źródeł odnawialnych, co znacząco zmniejszy wydatki gospodarstw domowych na inne źródła energii i poprawi jakość życia w tych miejscowościach. Inwestycja wpłynie również korzystnie na jakość środowiska naturalnego, przyczyniając się do zmniejszenia emisji CO2 oraz innych zanieczyszczeń.

Szacowana całkowita wartość projektu to 8.217.531,96 zł, a kwota dofinansowania – 6.419.506,00 zł. Datę zakończenia projektu ustalono na II kwartał 2020.

Odczujemy poprawę jakości powietrza...

GRZEGORZ WOJTERA,
wójt gminy Suchy Las:

- Projekt ten jest skomplikowany, ale niezwykle ważny dla naszych mieszkańców. Szczególnie tych, których dotyczy bezpośrednio, którzy zdecydowali się na złożenie wniosków o dofinansowanie instalacji OZE. Nie

będzie łatwo - projekt ten zakłada wręcz „sportowe”, bo bardzo szybkie, terminy jego realizacji. Oznacza to, że już w kolejnym sezonie grzewczym odczujemy poprawę jakości powietrza, a mieszkańcy którzy biorą w nim udział zapłacą niższe rachunki za energię. Jest wielu polityków, którzy za samorządem nie przepadają, ale ta

umowa, którą dzisiaj podpisujemy jest dowodem że warto współpracować. Jest dowodem na nasze partnerstwo z mieszkańcami, ale także z innymi samorządami na szczeblu województwa i gminy. Taka współpraca, jak się okazuje, jest ważna i efektywna. Dziękujemy Zarządowi Województwa, dziękujemy panu marszałkowi, za to że po pierwszej nieudanej próbie – przypomnijmy, że wniosek ten pierwotnie został złożony w 2017 roku – Zarząd Województwa Wielkopolskiego zmienił decyzję i zwiększył kwotę na dofinansowanie tego typu przedsięwzięć. Dzięki temu prawie 280 mieszkańców z gmin Rokietnica, Puszczykowo i Suchy Las będzie mogło już niebawem korzystać z tych nowoczesnych urządzeń. A potem... zapewne następni.

Czekamy na Państwa opinie, uwagi, maile

Kabaret Super Duo

27. września o godz. 19.00 zapraszamy do sali widowiskowej CKiBP na Kabaret Super Duo, w którym zobaczymy niepowtarzalną parę.

Super Duo tworzą dwaj znakomici aktorzy: Marian Opania i Wiktor Zborowski, prezentujący barwny i dowcipny program, podczas którego można usłyszeć najlepsze teksty znane ze starych kabaretów i Kabaretu Starszych Panów. Zabrzmią znakomite i kultowe piosenki Młynarskiego, Wysockiego i Breła. Będą śmieszne, charakterystyczne dla humoru żydowskiego szmoncesy, zapożyczone ze starych warszawskich kabaretów.

Całość występu przeplatana jest zabawnymi anegdotami z kulis teatru oraz opowieściami z planu filmowego.

SUPER DUO – OPANIA I ZBOROWSKI
27.09.2019, godz. 19.00

Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna Gminy Suchy Las
ul. Szkolna 16 w Suchym Lesie
bilety: 60/50 zł do nabycia w sekretariacie CKiBP
w lipcu i sierpniu pon-pt 8.00-16.00,
a od września w pon 9.30-17.30 i wt-pt 8.00-16.00
oraz na www.bilety24.pl

Retro-potańcówka ze SWING CRAZE!

SWING CRAZE to poznańska grupa entuzjastów i propagatorów tańców swingowych takich jak Lindy Hop, Authentic Jazz, Balboa, Collegiate Shag, Boogie Woogie, sięgających swoją historią do lat 30 XX wieku.

Niesamowita energia i niepowtarzalny klimat retro wyrażony zarówno w muzyce oraz tańcu jak i również w retro charakterystycznych, przyciągają i zachwycają wszystkich, niezależnie od wieku.

Przed imprezą będzie okazja do nauki podstaw swingu na warsztatach tanecznych. Tym, którzy nie będą mogli w nich uczestniczyć, proponujemy krótką lekcję podstawowych kroków – odbędzie się tuż przed potańcówką.

23.08, sala widowiskowa CKiBP, godz. 17:15-18:45 - warsztaty - wstęp wolny po wcześniejszym zapisie w sekretariacie lub pokoju koordynatorów (można telefonicznie 612-500-400/ 612-500-402)

Godz. 19:15 – retro potańcówka – wstęp wolny.

NOVIKA

Od lat jedna z najbardziej aktywnych postaci na polskiej scenie klubowej. Wokalistka, która początkowo udzielała się w zespole Futro i u boku Smolika, a solowo zadebiutowała w 2006 roku albumem *Tricks Of Life* nominowanym do Paszportu Polityki. Kolejne płyty: *Lovefinder* (2010) i album z remixami *Mixfinder* (2011) zostały nagrodzone Fryderykami w kategorii klubowej. Współpracowała też z Marcinem Czubałą (*Stay Close / Mobilee* 2012) oraz cennym niemieckim producentem *Lovebirds* (*This Time / Toolroom* 2012). W roku 2013 wydała trzeci album – *Heart Times*; dojrzały i najbardziej autorski w jej dorobku.

Po kilku wydawnictwach cyfrowych (Ep'ka *Novika Collabs*, *Kind Of Boy* z Coccolino, *Push The Beat* z Rawski & iRobot), w tym roku Novika powraca z albumem *Bez Cukru* w barwach wytwórni Warner Music.

Płyta jak zwykle powstała przy udziale wielu producentów i gości (Buslav, A_Gim, Baasch, An On Bast). Poprzedziły ją singlowe teledyski: *Lekko*, *Para*, *Unsafe* i *Słabości*.

Chociaż nie gra już jako dj, Novika regularnie występuje wokalnie w klubach w całym kraju w ramach duetu Novika & Lex. Zagrała na najważniejszych polskich festiwalach (Open'er, Fre-eForm, Auditoriver, Selector, Tauron Nowa Muzyka).

Od przeszło 15. lat prowadzi również autorskie audycje radiowe. Gościła już na antenach: Radiostacji, Radia Jazz, Radia Bis, Roxy, Czwórka. Od października 2017 roku prowadzi *Lekko*ś Bitu w Chilli Zet.

W Suchym Lesie usłyszymy Novikę w związku z pożegnaniem lata, na które zaprasza Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna 31. sierpnia o godz. 19.00. Weźcie dobre humory, dużo luzu i wpadajcie na Szkolną 16!

NOVIKA
31.08.2019, godz. 19.00
wstęp wolny

Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna Gminy Suchy Las, ul. Szkolna 16 w Suchym Lesie

Biblioteka otwartych pomysłów – letnia zajęcia kreatywne dla dzieci

Serdecznie zapraszamy dzieci w wieku 6-9 lat do wzięcia udziału w letnich zajęciach kreatywnych, odbywających się w filii bibliotecznej w Chłudowie oraz Złotnikach w lipcu i sierpniu. Warsztaty plastyczne będą trwały 2 godziny zegarowe – od 11.00 do 13.00 i są bezpłatne. Materiały zapewnia organizator. Obowiązują zapisy na poszczególne terminy. Liczba miejsc ograniczona.

Terminy zajęć:

Filia biblioteczna w Chłudowie
– poniedziałki,
godzina 11.00-13.00
Filia biblioteczna w Złotnikach
– piątki, godzina 11.00-13.00

Szczegółowe informacje i zapisy:

Filia biblioteczna w Chłudowie,
ul. Szkolna 2, tel. 61 81 16 503
Filia biblioteczna w Złotnikach,
ul. Żukowa 14, tel. 61 81 25 659

Kino na dziedzińcu

Korzystając z wakacyjnych możliwości zapraszamy na dziedziniec Centrum Kultury, który zamienimy w kino plenerowe. Przygotowaliśmy dla Was dwa seanse.

Pierwszy to *Pozycja obowiązkowa*, na który zapraszamy już 30 lipca o godzinie 21.00. Plejada gwiazd (między innymi Diane Keaton i Jane Fonda) w pikantnej komedii o grupie przyjaciółek, które po lekturze *Pięćdziesiąciu twarzy Greya* postanawiają dać miłości drugą szansę. Podobno dla wielu kobiet życie dzieli się na „przed” i „po” Greyu. Wygląda na to, że nawet te naprawdę doświadczone, wiele mogą się od niego nauczyć.

Drugi film to *La la land* – seans rozpocznie się 28 sierpnia o godzinie 20.30. Na tle kolorowego i tętniącego życiem Los Angeles rozgrywa się romantyczna historia dwojga marzycieli – Sebastiana (Ryan Gosling) i Mii (Emma Stone), którzy próbują zrealizować swoje sny o karierze w showbiznesie. Mia jest początkującą aktorką, która w oczekiwaniu na szansę pracuje jako kelnerka. Sebastian to muzyk jazzowy, który zamiast nagrywać płyty, gra do kotleta w podrzędnej knajpce. Gdy drogi tych dwojga przetną się, połączy ich wspólne pragnienie, by zacząć wreszcie robić to, co kochają. Miłość dodaje im siłę, ale gdy kariery zaczynają się wreszcie układać, coraz mniej jest czasu dla siebie nawzajem. Czy uda im się ocalić uczucie, nie rezygnując z marzeń?

Wstęp wolny – zapraszamy!

LATO W CKiBP
WSTĘP WOLNY

30.07.2019 // godz. 21.00
kino na dziedzińcu
„POZYCJA OBOWIĄZKOWA”
7.08.2019 // godz. 18.00
wernisaż wystawy
ZDARZENIA NATURY
KOSMICZNEJ 02
28.08.2019 // godz. 20.30
kino na dziedzińcu
„LA LA LAND”
31.08.2019 // godz. 19.00
NOVIKA

23.08.2019 //
ze SWING CRAZE
RETRO POTANCOWKA
17.15-18.45 warsztaty
/obowiązują wcześniejsze
zapisy tel. 612 500 402/
19.15 potańcówka

więcej informacji na stronach:
www.osrodekukultury.pl oraz facebook.com/CKiBP

Zdarzenia natury kosmicznej 02

Agnieszka Balewska zajmowała się performancem dźwiękowo-tanecznym, malarstwem, rysunkiem, grafiką komputerową, sztuką obiektu i przestrzeni oraz krytyką artystyczną. Wydała kilkadziesiąt publikacji, łącznie z książkami oraz teksty dla swojej Galerii Werbalnej DUCK-TAK. Jest doktorem nauk humanistycznych w zakresie nauk o poznaniu i komunikacji oraz byłym członkiem redakcji magazynu o sztuce *Arteon*. **Aktualnie prowadzi Galerię Autorską Lagunart & ducky.**

Już 7 sierpnia CKiBP oraz artystka serdecznie zapraszają na wernisaż wystawy *ZDARZENIA NATURY KOSMICZNEJ 02*, który uświetni występ flecistki Weroniki Balewskiej.

7 sierpnia 2019 r., godz. 18.00
hol CKiBP

Suchy Las, ul. Szkolna 16.

Wstęp wolny.

Wystawę można oglądać
do 6 września 2019

Harmonogram wydarzeń CKiBP

nazwa	data	miejsce
KINO NA DZIEDZIŃCU <i>Pozycja obowiązkowa</i>	30 lipca, godz. 21.00	CKiBP dziedziniec wstęp wolny
ZDARZENIA NATURY KOSMICZNEJ 02 wystawa Agnieszki Balewskiej	7 sierpnia, godz. 18.00 (wernisaż)	CKiBP hol / wstęp wolny wystawa potrwa do 6 września
RETRO POTANCOWKA ZE SWING CRAZE warsztaty i potańcówka	23 sierpnia, godz. 17.15 (warsztaty), godz. 19.15 (potańcówka)	CKiBP sala widowiskowa Na warsztaty obowiązują zapisy, na potańcówkę wstęp wolny. Informacje i zapisy: 612 500 400 / 612 500 402.
KINO NA DZIEDZIŃCU <i>La la land</i>	28 sierpnia, godz. 20.30	CKiBP dziedziniec wstęp wolny
POŻEGNANIE LATA Z NOVIKĄ	31 sierpnia, godz. 19.00	CKiBP dziedziniec wstęp wolny
KABARET SUPER DUO – MARIAN OPANIA I WIKTOR ZBOROWSKI	27 września, godz. 19.00	CKiBP sala widowiskowa bilety: 60/50 zł do nabycia w sekretariacie CKiBP oraz na www.bilety24.pl
FISZ EMADÉ TWORZYWO	4 października, godz. 19.00	CKiBP sala widowiskowa bilety: 50/40 zł do nabycia w sekretariacie CKiBP oraz na www.bilety24.pl
NATALIA KUKULSKA akustycznie	25 października, godz. 19.00	CKiBP sala widowiskowa bilety: 50/40 zł do nabycia w sekretariacie CKiBP oraz na www.bilety24.pl
TYMON TYMAŃSKI śpiewa utwory Grzegorza Ciechowskiego	11 listopada, godz. 19.00	CKiBP sala widowiskowa bilety: 40/30 zł do nabycia w sekretariacie CKiBP oraz na www.bilety24.pl

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.osrodekukultury.pl [www.facebook.com/CKiBP](https://facebook.com/CKiBP)
Zastrzegamy prawo zmian w programie

Bezpłatna komunikacja publiczna dla uczniów

Już za parę dni wchodzi w życie znowelizowana uchwała Rady Miasta Poznania w sprawie ustanowienia zwolnień i ulg w opłatach za przejazdy liniami organizowanymi przez ZTM na terenie miasta Poznania oraz gmin objętych porozumieniem międzygminnym. Oznacza to, że zmiany, które zostały wprowadzone w uchwale będą dotyczyć także gminy Suchy Las, w tym komunikacji publicznej obsługiwanej przez spółkę ZKP. Jednym z najważniejszych jej zapisów jest ten, dotyczący uczniów szkół podstawowych.

Od 1 sierpnia tego roku do korzystania z bezpłatnych przejazdów lokalnym trans-

portem uprawnione będą m.in.: dzieci i młodzież ucząca się, uczęszczająca do szkół podstawowych lub innych typów szkół realizujących podstawę programową kształcenia ogólnego wyżej wymienionych szkół, zamieszkałe na terenie miasta Poznania i jednostek samorządu terytorialnego objętych porozumieniami międzygminnymi. Są to następujące gminy: Czerwonak, Dopiewo, Kleszczewo, Komorniki, Kostrzyn, Kórnik, Luboń, Mosina, Murowana Goślina, Pobiedziska, Puszczykowo, Rokietnica, Suchy Las, Swarzędz, Szamotuły, Tarnowo Podgórne, Duszniki, Kaźmierz i Zaniemyśl.

Jednocześnie z wejściem w życie uchwały Rady Miasta Poznania, stają się nieaktualne zapisy uchwały Rady Gminy Suchy Las z dnia 25 stycznia 2018 roku.

– W „naszej” uchwale przyznaliśmy uczniom prawo do bezpłatnych biletów okresowych, uprawniających do poruszania się na terenie gminy Suchy Las. Od sierpnia zakres ten rozszerza się o strefę A, czyli de facto o miasto Poznań – wyjaśnia Marcin Buliński, zastępca wójta gminy Suchy Las.

– Uprawnienie to będzie obowiązywało we wszystkich strefach taryfowych ZTM – na podstawie legitymacji szkolnej lub imiennej karty PEKA z zapisanym uprawnieniem – dodaje Agnieszka Smogulecka, rzecznik prasowy Zarządu Transportu Miejskiego w Poznaniu. – Aby skorzystać z uprawnienia, uczniowie (oraz ich rodzice) nie muszą wykonywać żadnych dodatkowych czynności. Wystarczy, że dziecko będzie miało przy sobie ważną legitymację szkolną z zapisanym na niej miejscem zamieszkania. W przypadku chęci korzystania z imiennej karty PEKA jako nośnika danych o uprawnieniu do bezpłatnej komunikacji – najkorzystniej dla uczniów jest zapisać uprawnienie do bezpłatnych przejazdów już po przedłużeniu ważności legitymacji na rok szkolny 2019/2020. Uprawnienie zostanie wgrane na kartę PEKA w Punkcie Obsługi Klienta ZTM i będzie obejmowało taki sam okres, na jaki ważna jest legitymacja szkolna.

REFERAT PROMOCJI GMINY

Wójt Gminy Suchy Las ogłasza pierwszy przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości stanowiącej własność Gminy Suchy Las, położonej w Chłudowie przy ul. Gołeczewskiej.

ADRES I OZNACZENIA GEODEZYJNE	OPIS NIERUCHOMOŚCI	CENA WYWOŁAWCZA
Chłudowo, ul. Gołeczewska Obręb - Chłudowo Arkusz -14 Działka - 300/14 Powierzchnia - 0,5000 ha KW - P01P/00113519/0	- Nieruchomość położona w południowej części Chłudowa przy asfaltowej ul. Gołeczewskiej, około 400 metrów od drogi krajowej nr 11, - kształt działki zbliżony do prostokąta, ze ściętym narożnikiem od strony ulicy Gołeczewskiej oraz wcięciem na trafostację, - sąsiedztwo stanowią niezabudowane tereny inwestycyjne, tereny rolne oraz oczyszczalnia ścieków, - teren działki nieogrodzony, niezabudowany, z lekkim spadkiem w kierunku Kanału Chłudowskiego, - w pasie wzdłuż ulicy Gołeczewskiej zlokalizowana jest kanalizacja sanitarna tłoczna Ø 160 mm, sieć wodociągowa Ø 110 mm oraz teletechniczna; przez środek działki przebiega sieć elektroenergetyczna - linia kablowa SN-15kV o dł. 73 m; w ulicy Gołeczewskiej zlokalizowana jest sieć gazu.	Cena prawa własności 430.000,00 zł (netto) Podatek VAT - 23% Wysokość wadium 43.000 zł

TERMIN I MIEJSCE PRZETARGU

Nieruchomość przeznaczona pod tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oraz tereny zabudowy usługowej.

Przetarg odbędzie się 19 sierpnia 2019 r. (poniedziałek) o godz. 11:00 w sali 105 Urzędu Gminy Suchy Las, przy ulicy Szkolnej 13.

Termin wpłaty wadium: 13 sierpnia 2019 r.

Więcej informacji można uzyskać w Wydziale Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Gminy Suchy Las, pokój nr 115, tel. +48 61 892 62 67 lub pokój nr 107, tel. +48 61 892 62 91

Gmina Suchy Las ponownie wśród krajowych liderów samorządowych

W rankingu Miast Przyjaznych dla Biznesu, Suchy Las uplasował się na 3 miejscu w kategorii miast i gmin poniżej 50 tysięcy mieszkańców.

Wyniki rankingu Miast Przyjaznych dla Biznesu zostały ogłoszone podczas uroczystej gali, która była jednym z punktów programu Kongresu Regionów – najważniejszego w Polsce spotkania samorządu, biznesu i organizacji pozarządowych. Nagrodę dla Gminy Suchy Las odebrał Marcin Buliński – zastępca wójta.

Kongres Regionów w tym roku został zorganizowany we Wrocławiu w dniach 11-12 czerwca i zgromadził: 700 uczestników, ponad 100 mówców i panelistów, 50 prezydentów miast i marszałków województwa, ponad 300 burmistrzów, wójtów i starostów.

Ranking Miast Przyjaznych dla Biznesu tworzony jest od 2007 roku przez magazyn „Forbes” we współpracy z Centralnym Ośrodkiem Informacji Gospodarczej.

Podczas jego opracowywania miasta i gminy dzielone są na pięć kategorii według liczby mieszkańców: powyżej miliona, od 300 do 999 tys., od 150 do 299 tys., od 50 do 149 tys. i poniżej 50 tysięcy. Po przeliczeniu na 1000 mieszkańców brane są pod uwagę następujące dane za poprzedni rok: liczba

rejestracji nowych spółek (po odjęciu upadłości i wykreśleń z rejestru); liczba zarejestrowanych spółek zagranicznych; saldo migracji spółek (przeniesione do miejscowości minus wyprowadzone z niej). Jak informują organizatorzy rankingu, ten ostatni czynnik ma wagę trzy razy wyższą niż pozostałe.

Gmina Suchy Las na gospodarczej mapie Polski widoczna jest od wielu lat. Patrząc na sam ranking, co roku plasuje się w jego ścisłej czołówce. Dla przykładu w 2018 roku zajęła w nim czwarte miejsce, w 2017 – drugie, 2016 i 2015 trzecie miejsce.

REFERAT PROMOCJI GMINY

MIASTA I GMINY PONIŻEJ 50 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Miejscowość lub gmina	Ludność 2018	Przyrost liczby spółek w 2018 r.		Migracje spółek netto w 2018		Nowe spółki zagraniczne w 2018		Punktacja
			W sztukach	Na 1000 mieszkańców	W sztukach	Na 1000 mieszkańców	W sztukach	Na 1000 mieszkańców	
1	Lesznowola	27203	196	7,21	64	2,35	278	10,22	4,90
2	Rzgów (gmina)	10348	33	3,19	11	1,06	29	2,80	1,84
3	Suchy Las	17599	90	5,11	11	0,63	13	0,74	1,55
4	Baranów (mazowieckie)	5279	35	6,63	-1	-0,19	2	0,38	1,29
5	Ożarów Mazowiecki (gmina)	24676	36	1,46	30	1,22	12	0,49	1,12
6	Kobierzyce	21097	60	2,84	12	0,57	21	1,00	1,11
7	Trzebnica (gmina)	24300	109	4,49	7	0,29	3	0,12	1,09
8	Długoleka	32153	68	2,11	26	0,81	6	0,19	0,95
9	Słubice (gmina)	20069	43	2,14	12	0,60	11	0,55	0,90
10	Raszyn	21703	41	1,89	7	0,32	32	1,47	0,87

SUCHY LAS

Dajmy sobie szansę na małe przyjemności

FELIETON

W jednym z ostatnich dni czerwca byłam na (i tu sama nie wierzę, że to piszę)

przesympatycznym spotkaniu przedsiębiorców. W tym momencie wszyscy, którzy mnie znają zaśmieją się w głos, ponieważ wiedzą, że nie bywam na tego typu spotkaniach... A jednak! Raz nie zawsze, zawsze nie wciąż. Bo wszystko co nas otacza i powstaje z pasją jest wartościowe. A tam byli właśnie tacy ludzie...

Ludzie, którzy podchodzili do swych małych i dużych firm jak do swoich pasji, czegoś delikatnego, co trzeba otaczać opieką, o co się dba i pielęgnuje. I chyba to mnie właśnie urzekło. Uważam bowiem, że rozmowy bezpośrednio z ludźmi są fajne, czyli przyjemne, potrzebne i pouczające. Nie lubię relacji on line w wirtualnym świecie. Może jestem tak zwanej starej daty, ale gdy muszę przeczytać umowę lub inny ważny dokument, to go drukuję, gdy chcę z kimś porozmawiać o rzeczach ważnych, to spotykam się w biurze, kiedy idę pobięgać to w plenerze, nie na bieżni, a kiedy chcę poplotkować z koleżanką, to wolę z nią iść na przysłowiową kawę, niż wisieć na telefonie i prasować jednocześniej.

Dlatego pielęgnuję relacje międzyludzkie. Dlatego wygłoszona na tym spotkaniu prelekcja Joanny Janowicz i jej męża Piotra Strzyżewskiego tak bardzo mi się spodobała. To o czym mówili utwierdziło mnie w przekonaniu, że w życiu podejmuję dobre wybory. Od czasów, które nazwę tu pokoroporcjami, kieruję się zasadą przez nich zdefiniowaną: „Bo życie nie przytrafia się Tobie. Życie jest dla Ciebie!”

Nie trzeba być milionerem, żeby korzystać z tego co daje nam życie. Za pieniądze wbrew pozorom dużo szczęścia się nie kupi. Nie chcę tu szerzyć poglądu, że pieniądze szczęścia nie dają. Przeciwnie, są potrzebne, ale tylko do tego, aby żyć i realizować swoje cele.

My dorośli musimy pracować po to, aby stać nas było na utrzymanie siebie i naszych rodzin. Abyśmy mogli zapewnić naszym dzieciom możliwości wyboru dalszej drogi. Nie zapominajmy jednak, że jesteśmy dla nich wzorcem. Nie otworzymy ich

umysłów pracując od świtu do nocy, po to aby kupić kolejną rzecz.

Szczęśliwie trafiam w swym życiu na ludzi, od których mogę się czegoś nauczyć. Przypomina mi się tu sytuacja, gdy po raz pierwszy musiałam zatrudnić pracowników do swojego zespołu. Mój ówczesny szef powiedział mi wówczas, że dobry pracownik, to ten, który chce czegoś więcej niż dobra płaca. Dobry pracownik, to ten, który chce aby stać go było na realizację swoich celów, a praca i pensja z nią związana mu to umożliwi.

Dlatego w trakcie rozmów kwalifikacyjnych ważną dla mnie informacją była ta dotycząca spędzania czasu wolnego, realizowania własnych celów (niestety, tu temat częściej krążył wokół spłaty kredytu, niż wycieczki na Madagaskar ... ale cóż, cel, to cel). Ku zaskoczeniu osób ubiegających się wówczas o pracę rozmowę kierowałam na tak zwane wolne tematy. Ich wykształcenie i doświadczenie zawodowe było przecież opisane w CV, ja musiałam dowiedzieć się czy są lojalni, uczciwi i chętni do podjęcia nowych wyzwań. Bo jeżeli człowiek szanuje siebie i innych, jeżeli potrafi rozmawiać szczerze i chce się uczyć nowych rzeczy, to wystarczy, aby dać sobie radę w każdej pracy.

Dziś martwi mnie pogłębiający się problem uzależnień od gier i całego wirtualnego świata, od fast foodów i życia w samotności. Coraz częściej widuję memy z nostalgiami przywołujące czasy, w których się wychowałam, gdy przyjaciół podejmowało się w domu, dzieci poznawały się na podwórku przed blokiem, a zakupy robiliśmy w realnym sklepie.

Oznacza to, że nie tylko ja uważam, że życie w realu jest dobre. Mam nadzieję, że nie tylko mnie śmieszą nieskazitelne profile w mediach społecznościowych. Gdzie widzimy cudowne rodziny zasiadające do codziennej kolacji w strojach wieczorowych i relacje z tychże pokazujące danie po daniu i markę sztuczków użytych do konsumpcji. Chyba nie tylko mi żal jest tych ludzi, którzy idą na koncert lub inne widowisko i zamiast przeżywać chwilę, nagrywają ją smartfonami i robią setki selfi.

Pozwalajmy sobie na wyjście na spacer bez makijażu, gościmy się w domach bez specjalnych zaproszeń i rozmawiamy twarzą w twarz dając sobie tym samym szansę na małe przyjemności. Tego sobie i Państwu życzę

WIESIA PRYCIŃSKA

Bransoletka pomoże znaleźć dziecko

Zadbaj o bezpieczeństwo tych, których kochasz najbardziej. Opaski Bluon.me ułatwiają odnalezienie dzieci, dorosłych i zwierząt są już dostępne w Polsce.

Wakacje to czas, w którym notuje się największe zaginięcia dzieci. Pochłonięci widokiem krajobrazów i innych atrakcji możemy się nawet nie zorientować, kiedy maluch zniknie z zasięgu naszego wzroku. Dbając o bezpieczeństwo najmłodszych, firma Bluon wprowadziła do sprzedaży bransoletki pozwalające w łatwy i szybki sposób ich zlokalizować.

Jak działa opaska Bluon.me? Po założeniu bransoletki należy ją zsynchronizować ze swoim komputerem lub smartfonem, wchodząc na podaną na opasce stronę. W przypadku telefonów komórkowych z aktywowaną technologią NFC – wystarczy zbliżyć go do opaski z odblokowanym ekranem. Niepotrzebna jest żadna aplikacja, tylko połączenie z internetem dostępne na dowolnym urządzeniu stacjonarnym lub przenośnym. Konfiguracja trwa kilka sekund. Bransoletka nie wymaga żadnej konserwacji: nie potrzebuje baterii, karty SIM czy opłaty abonamentowej.

Co zrobić, gdy dziecko się zgubi? W przypadku zaginięcia zbliżenie bransoletki do jakiegokolwiek telefonu spowoduje uruchomienie alertu – na wszystkie połączone z opaską urządzenia zostanie wysłana informacja o dokładnej lokalizacji zagubionego dziecka, a wraz z nią najkrótsza trasa dojazdu. Dodatkowo, jeśli w pobliżu znajduje się jedna z ponad pięćdziesięciu tysięcy kamer internetowych na świecie, za pomocą strony Safeguard można sprawdzić w czasie rzeczywistym, co dzieje się w miejscu pobytu naszego malucha.

Opaski bluon.me są wodoodporne, co ułatwia ich utrzymanie w czystości. Są dostępne w sześciu kolorach. Na każdej z nich znajduje się charakterystyczny czarny pasek, który działa podobnie jak chińska akupresura, dzięki czemu opaski mogą dodatkowo zapobiegać np. chorobie lokomocyjnej. Rozmiar bransoletek jest uniwersalny, odpowiedni zarówno dla dzieci w pierwszym jak i dwunastym roku życia. Na odwrocie znajduje się instrukcja obsługi w języku angielskim, co zapewni dziecku bezpieczeństwo również za granicą.

Opaski Bluon.me cieszą się dużą popularnością na południu Europy. Trafiły już do tysięcy rodzin i pomogły odnaleźć wiele dzieci we Włoszech i Hiszpanii. Sprawdzają się także w przypadkach poszukiwań zaginionych osób starszych czy zwierząt.

JADWIGA CICHOCKA

odeszła 13 lipca 2019 roku

MARLENIE i TADEUSZOWI GROCHOWINOM i Ich Rodzinie

składamy wyrazy szczerego współczucia

z powodu śmierci Mamy, Teściowej, Babci i Prababci

MONIKA i TOMASZ
MAŃKOWSCY

Bazuna Ligawka

- wytwarzanie ligawek i bazun, drewnianych rogów myśliwskich
- rękodzieło z poroża (ławy, świeczniki, lampy, zawieszki)
- rękodzieło z kości (zawieszki, naszyjniki, breloczki, obrączki, pierścionki)
- guziki z poroża i kości
- warsztaty dla dzieci i młodzieży
- odtwórstwo wczesnośredniowieczne

Przemysław Tojza, Bazuna Ligawka, e-mail: p-tojza@wp.pl, tel. kom. +48 504-910-622

Komputery, notebooki, urządzenia peryferyjne, serwis i usługi informatyczne

M-DATA
m_data@poczta.onet.pl
+48 502497087

Reklama ♦ Reklama ♦ Reklama ♦ Reklama

Tel. +48 602 638 409, e-mail: twoj-tydzien@wp.pl

Fale AJ DUNGO, tłumacz Marcin Wróbel, powieść graficzna, cena 59,90 zł, Wydawnictwo Marginesy.

Oparta na faktach opowieść graficzna. Surfer i ilustrator AJ DUNGO opowiada o swojej ukochanej i ich wspólnej miłości do surfing, który pomógł im przetrwać najtrudniejszy w życiu czas zmagania się ze śmiertelną chorobą. DUNGO po raz pierwszy spotkał Kristen na szkolnej dyskotekce. Dziewczyna nie tylko stała się nieodłączną częścią jego życia i pierwszą miłością, ale odkryła przed nim niesamowity świat surfing. Osobista historia przeplatana jest rozdziałami o korzeniach, ewolucji i najważniejszych postaciach surfing. Obserwujemy jego rozwój od prostej rozrywki dawnych mieszkańców Hawajów, aż do popkulturowego fenomenu związanego z modą, czy muzyką. Dla autora to nie tylko hobby, ale także filozofia pozwalająca radzić sobie z najtrudniejszymi żywymi falami.

Koniec świata Izabella Frączyk, cena 38 zł, Prószyński i S-ka.

Marylka, atrakcyjna i bystra jest singielką z widokami na karierę w agencji reklamowej. Wpada w oko firmowemu przystojniakowi Marcelowi, a wskutek intrygi kolegi z pracy para spędza romantyczny weekend w Sopocie. Po powrocie Marcel bez słowa wyjeżdża, Marylka zaś z zaciśniętymi zębami stara się sprostać wyzwaniu, jakim jest współpraca z jednym z najbardziej wymagających (i najbardziej atrakcyjnych) klientów, który okazuje się uroczym mężczyzną. Tymczasem świat przygotowuje się na prorokowaną przez Majów zagładę. Czy koniec świata będzie pretekstem do nowego początku w życiu?

Zdrowe łakocie Jolanta Naklika-Kleser, poradnik kulinarny, cena 39,90 zł, Wydawnictwo Zwierciadło.

Jak przygotować w domu zdrowe i smaczne lody oraz wiele innych słodkich pyszności? Jak przemienić łakocie w wartościową przekąskę, a do tego zaangażować dziecko w dobrą, wspólną zabawę w kuchni? Zdrowe łakocie, czyli słodko i pysznie, chociaż bez białego cukru! Książka została przygotowana zarówno dla

tych, którzy uważają, że nie potrafią piec, jak i dla poszukujących urozmaicenia lub nowych pomysłów. Przede wszystkim niektóre przepisy na desery są banalnie proste złożone z kilku składników (nawet dwóch czy trzech). Naprawdę każdy znajdzie tu coś pysznego dla siebie.

W pogoni za słońcem O świetle słonecznym i jego wpływie na ciało i umysł, literatura faktu, cena 34,99 zł, Wydawnictwo Insignis.

Pasjonująca, wciągająca książka. Omawia niezwykle znaczenie światła słonecznego - od starożytnych ceremonii towarzyszących przesileniom słonecznym, po laboratoria, w których prowadzi się badania nad snem. Od nieoczekiwanych korzyści zdrowotnych, jakie daje ekspozycja na słońce, po wiedzę na temat snu znaną amizom, o której my nie mamy pojęcia. Często spędzamy całe dni w półmroku biur, a wieczorami wpatrujemy się w jasne światło ekranów. To może mieć niekorzystne konsekwencje, które dopiero zaczynamy pojmować. Nasza biologia została zaprogramowana do współpracy ze słońcem. Poczawszy od cyklu snu po działanie układu immunologicznego i nasze zdrowie psychiczne, dostęp do światła słonecznego stanowi kluczowy warunek szczęśliwego i satysfakcjonującego życia. Nowe badania sugerują, że stopień ekspozycji na światło słoneczne przez całe nasze życie może mieć znaczny wpływ na rozwój wielu chorób: od depresji po cukrzycę.

Maja w ogrodzie. Jesień / zima Maja Popielarska, kategoria Ogród, cena 49,90 zł, Wydawnictwo Zwierciadło.

Najbardziej znana w Polsce propagatorka pielęgnacji zieleni podpowie, jak uczynić ogród efektywnym także jesienią i jak bezpiecznie przygotować go do zimy, by wiosną rozkwitł najpiękniej jak to możliwe. W książce znajdziemy rady: jak ochronić rośliny przed szkodnikami oraz chorobami, i jak je zwalczać, pomysły na aranżację przydomowej przestrzeni, jak zabezpieczyć kwiaty i krzewy by przetrwały zimą, informacje o zwyczajach zwierząt zamieszkujących przydomowe ogródki, podpowiedzi, co zrobić, by ogród lub inny, pielęgnowany przez nas kawałek zieleni pięknie się prezentował o każdej porze roku. Dzięki temu nadal można zachwycać się własnym ogrodem.

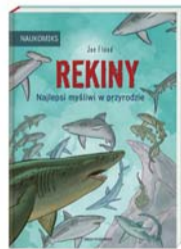
Cały świat jest cudem. Ilustrowany przewodnik po tajemnicach przyrody. Iris Gottlieb, ilustrator Hanna Pasierska, przedział wieku 0-10, cena 39,90 zł, Nasza Księgarnia.

Od największej czarnej dziury aż po najmniejszą komórkę: książka odkrywa przed czytelnikami tajemnice otaczającego nas świata, a także objaśnia zachodzące w nim procesy. Wiedzę z zakresu nauk przyrodniczych - o życiu, Ziemi i kosmosie - autorka przedstawia w fascynujący i przystępny sposób, również dzięki realistycznym ilustracjom. Zajrzyj do środka, jeśli chcesz się dowiedzieć, dlaczego lepiej mieć zieloną głowę niż żółtą, ile procent genów masz wspólnych z drożdżami piekarniczymi i jak zdobyć miłość... gromadząc śmieci.

Konie, dziewczyna i pies. Pamiętnik Jacek Podsiadło, ilustrator Agnieszka Świętek, przedział wieku 10-14, cena 29,90 zł, Nasza Księgarnia.

„Mam lat jedeNAŚCIE, czyli jestem NASTOLatką, to chyba logiczne. Jak ktoś mnie nazywa dzieckiem, to ma u mnie naprawdę przechłapanie. Oprócz psa Rebusa mam też siostrę Paulinę. Ma ona tę wadę, że jest starsza ode mnie i niezwykle się wymądrza, ale poza tym jest spoko. Co by tu jeszcze o sobie napisać...” Czy wypada czytać czyjś pamiętnik? Jeśli zdecydujecie, że tak, wpadniecie w prawdziwą pułapkę... Dobrej zabawy życzą: Jacek Podsiadło i Agnieszka Świętek.

Rekiny - najlepsi myśliwi w przyrodzie Joe Flood, ilustrator Joe Flood, tłumacz Monika Gajdzińska, przedział wieku 6-14, cena 34,90 zł, Nasza Księgarnia.

Od ponad 400 milionów lat rekiny uważane są za najgroźniejsze morskie drapieżniki. Są podstawowym elementem ekosystemu, jednak strach nie pozwala nam docenić ich znaczenia, mimo że prawie nie zagrażają człowiekowi. Ta książka jest wypełniona oszałamiającymi ilustracjami i ostrymi jak brzytwa faktami, które rzucają światło na te fascynujące stworzenia. Badania głębin oceanów, daleki kosmos, wybuchy wulkanów, nietoperze-

-wampiry, welociraptory i dużo więcej czeka na młodych czytelników w NAUKOMIKSACH!

Szczygły Beata Ostrowska ilustrator, Martyna Wilner, przedział wieku 10-14, cena 31,90 zł, Nasza Księgarnia.

Zojka lubi swoje miasteczko. Za nazwę, która kojarzy się jej z czymś miękkim jak aksamit, za to, że centrum jest blisko, i za pozostałości domu Kulików. W zdziwiałym ogrodzie czas płynie inaczej. W okolicy często kręci się bezdomny piesek, Pętelek, którego dziewczyna dokarmia. Robi to także ten wiecznie ponury Igor. Zoja i Igor nie znają się dobrze, ale choć tego nie wiedzą, wiele ich łączy. Pewnego dnia z przytuliska dla zwierząt, w którym oboje pomagają, ktoś kradnie szczygły...

Okruczy życia Judith Lennox, cena 42 zł, Prószyński i S-ka.

Po śmierci babki Rose Martineau dowiaduje się, że odziedziczyła wyjątkowy dom. Wkrótce odkrywa, że należał wcześniej do młodszej siostry babki, Sadie, o której istnieniu Rose nie miała pojęcia. Próbuje wyjaśnić, co poróżniło obie siostry, Rose odkrywa również sekrety wytwornego, dekadentckiego świata lat trzydziestych dwudziestego wieku.

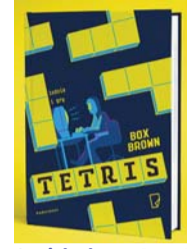
Tymczasem życie samej Rose, oddanej żony i matki, zostaje wyrzucone do góry nogami, gdy w następstwie paskudnego skandalu jej małżeństwo zaczyna chwiać się w posadach.

Pamiętnik księgarza Shaun Bythell, cena 39,99 zł, Wydawnictwo Insignis.

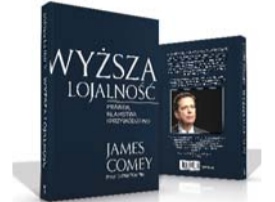
Pewien Szkot pod wpływem impulsu przejmuje podupadły antykwariat i postanawia rozkręcić ów bez wątpienia niełatwy interes. Sto tysięcy wolumenów, półki po sufit, labirynty korytarzy... w pięknym miasteczku nad morzem. Raj dla miłośników książek? Cóż, prawie... Shaun nie szczędzi ironicznych uwag sobie, swoim ekscentrycznym pracownikom czy namolnym klientom, nie zostawia suchej nitki na pewnym sklepie internetowym („Jak ja, k****, nienawidzę Amazona!”), a popular-

ne czytniki radzi spalić. Bythell wyrusza do starych domów w poszukiwaniu ciekawych tytułów i odmalowuje uroki małomiasteczkowego życia. Ma rozbijający dystans do siebie i wszystkiego wokół, poczucie humoru i świetny zmysł obserwacji. Ciepła i zabawna opowieść zasługująca na to, by dostać się do grona bestsellerów, które tak irytują autora.

Tetris Ludzie i gry Box Brown, tłumacz Marcin Wróbel, cena 39,90 zł, Wydawnictwo Marginesy.

Nominacja do Eisnera, komiksowego Oscara, w kategorii najlepszy komiks oparty na faktach. Opowieść graficzna o Tertisie - jednej z najdoskonalszych i najpopularniejszych gier wideo, która do dziś cieszy się wielką popularnością. Z tym, że teraz najczęściej gra się w nią w telefonie. Wystarczy spędzić z Tetrisem trochę czasu, by wszędzie widzieć spadające bloki, by zacząć o nich śnić. Aleksiej Pażytnow stworzył Tetrisa w 1984 roku przypadkiem, pracując nad oprogramowaniem dla radzieckiego rządu. Gra szybko podbiła serca współpracowników Pażytnowa, którzy nie mogąc się od niej oderwać, zaniedbywali obowiązki służbowe. Tetris szybko wyciekła za Żelazną Kurtynę i wzbudził pożądanie gigantów cyfrowej rozrywki: Nintendo, Atari, Sega - najważniejsi w tamtych czasach wydawcy gier. Komiks Boxa Browna to wciągająca opowieść pełna ciekawostek: o przebiegu geniuszu, wojnie o prawa do wydania gry - pełnej potajemnych wizyt w Moskwie, sekretnych umów, licznych nieporozumień i beczelnych kradzieży - ale także o roli gier w sztuce, kulturze i w życiu człowieka. Próba odpowiedzi na pytanie, dlaczego ludzie kochają grać w gry i dlaczego są one tak uzależniające

Wyższa lojalność James Comey, cena 39,99 zł, Prószyński i S-ka.

Bestseller *New York Timesa* - bezkompromisowo i szczerze o mafii, Clintonach i Trumpie oraz o uniwersalnej prawdzie: bez uczciwości i praworządności jesteśmy zgubieni. Autor opisuje swoje doświadczenia z 20-letniego okresu pracy w amerykańskich strukturach władzy. Docieka, na czym polega dobre, etyczne przywództwo, które prowadzi do podejmowania właściwych i skutecznych decyzji. W latach 2013-2017 James Comey był dyrektorem FBI; na to stanowisko mianował go prezydent Barack Obama. Wcześniej sprawował funkcje okręgowego prokuratora federalnego w Południowym Dystrykcie stanu Nowy Jork oraz zastępcy prokuratora generalnego w administracji George'a W. Busha. Comey był zaangażowany w brzemienne skutki wydarzenia w USA: ścigał nowojorską mafię, doprowadził do aresztowania celebrytki Marthy Stewart, dążył do zmiany polityki administracji Busha w kwestiach tortur i inwigilacji elektronicznej, nadzorował śledztwo w sprawie e-maili Hillary Clinton oraz dochodzenie badające wpływy Rosji na kampanię prezydencką Donalda Trumpa.

O maluchu w brzuchu, czyli skąd się biorą dzieci Marta Maruszczak, ilustrator Monika Filipina, przedział wieku 0-6, cena 39,90 zł, Nasza Księgarnia.

Mela zadaje mamie, tacie i dziadkom pytania często uważane przez dorosłych za kłopotliwe - chce wiedzieć, skąd się wzięła na świecie. Dziewczynka jest dociekliwa i oczekuje rzeczowych odpowiedzi. W miarę jak rośnie, chce wiedzieć coraz więcej. Ta książka to znakomita pomoc podczas rozmów na temat płci i rozmnażania nawet przez kilka lat. Podaje rzetelne informacje w sposób zrozumiały dla kilkulatek i podpowiada, w jaki sposób taktownie przekazywać je maluchom. Wspólna lektura oraz oglądanie pięknych ilustracji zaspokoją ciekawość dziecka, a rodzicom pozwolą uniknąć skrępowania, gdy córka czy synek zaskoczą ich kolejnym pytaniem.

Z biedy nie zakładają rodziny?

Średni wiek, w jakim statystyczny Polak decyduje się na założenie rodziny to 30 lat. Czy to późno? Moment, w którym chcemy związać się z kimś na stałe i posiadać dziecko lub dzieci, to indywidualna kwestia, ale faktem jest, że z roku na rok przesuwamy go w czasie. Dlaczego?

MAGDALENA KASPRZAK

Pierwsze miejsce na liście „winowajców” zajmują wysokie koszty życia, brak odpowiednich warunków lokalowych i potrzeba zdobycia stabilnej sytuacji finansowej w pierwszej kolejności. Młodzi Polacy uważają również, że wychowanie dziecka w naszym kraju po prostu jest drogie w stosunku do zarobków, na które mogą liczyć. To również tłumaczy, dlatego ta grupa wkracza w dorosłość z długami. Ci którzy są świadomi swojej sytuacji finansowej, opóźniają moment, w którym zostają rodzicami, póki ta nie ulegnie poprawie.

W 2018 roku w Polsce na świat przyszło tylko prawie 390 tys. dzieci. Mniej o 13 tys. niż w 2017 r. Od kilku lat mamy do czynienia z niżem demograficznym, a w odwróceniu tej tendencji nie pomo-

gło nawet wprowadzenie programu 500+. Czy młodzi Polacy celowo odkładają w czasie moment, w którym decydują się na posiadanie dzieci, stawiając na karierę, edukację i rozwój własnych ambicji? Czy może rozsądnie podchodzi do sprawy, mając świadomość, ile kosztuje utrzymanie rodziny i zapewnienie pociechom bytu na odpowiednim poziomie i doskonałe wiedzą, że jeszcze ich na to nie stać na obecnym etapie życia? Z pewnością obie kwestie mają znaczenie, jednak ta druga wydaje się być bliższa prawdzie. Wskazują na to dane i statystyki.

„Podejrzany nr 1”: **rosnące koszty życia.** Do zakładania rodziny z pewnością nie zachęcają rosnące koszty życia – według danych, 70 proc. z nas ocenia je jako wysokie lub bardzo wysokie. Tylko 4 proc. naszego społeczeństwa uważa, że każdego miesiąca ponosi niskie opłaty.

W ciągu ostatnich trzech lat zdrożały praktycznie wszystkie media. Średnie rachunki za prąd, ogrzewanie i wodę łącznie wynoszą już prawie 640 zł miesięcznie, czyli niewiele mniej niż połowę wszystkich kosztów utrzymania. Te sięgają już ponad 1,5 tys. zł. Jeszcze w 2015 r. było to „tylko” 980 zł.

Nie pomaga w tej sytuacji fakt, że niestety zarobki w naszym kraju rosną wolniej, niż koszty życia. Co prawda, średnie wynagrodzenie w naszym kraju wynosi ponad 5,2 tys. zł brutto, ale płaca minimalna już tylko nieco ponad 2,2 tys. zł brutto i młodzi Polacy wkraczają na rynek pracy z małym doświadczeniem zawodowym przeważnie mogą liczyć na pensję w niewiele wyższej kwocie. Po odliczeniu podatku, składek na świadczenia, itp., pozostają z kwotą, która starcza na utrzymanie, ale w portfelu zostaje im niewiele „wolnej” gotówki. Oczywiście, gdy prowadzimy gospodarstwo domowe z drugą osobą, mamy dodatkowe źródło dochodów, niektóre wydatki możemy zatem podzielić przez dwa, ale koszty życia pary także są wyższe niż w przypadku samotnie żyjącego singla.

Obecne koszty życia dla większości Polaków stanowią nie lada wyzwanie finansowe, a to nie wszystkie wydatki, które dotyczą młodych. Wśród osób między 19 a 35 rokiem życia istnieje niemała grupa, która zanim zdecyduje się na założenie rodziny, chce mieć już ustabilizowaną sytuację finansową (przynajmniej w pewnym stopniu) i inne

aspekty życia. Chodzi przede wszystkim o mieszkanie.

Na tym etapie życia potrzeba posiadania własnego M. jest oczywista. Ci, którzy nie chcą decydować się za mieszkanie w wynajętym lokum, stoją przed koniecznością zakupu własnego kąta. W grę wchodzi przeważnie zakup na kredyt. Paradoksalnie zaciągnięcie takiego zobowiązania nie ułatwia zrobienia tego ostatniego kroku w dorosłość. Istnieje obawa, że spłata kredytu pochłonie znaczną część domowego budżetu i nie pozwoli na dodatkowe koszty, które wynikają z założenia rodziny, więc młodzi Polacy przekładają ten moment na „potem”. Czekają na kolejną, lepiej płatną pracę, na zebranie nawet drobniejszych oszczędności, które byłyby wsparciem w momencie, kiedy na świecie pojawi się pociecha, a razem z nią wydatki.

„Podejrzany nr 2”: **dzieci – kosztowna sprawa.** Koszty pojawiają się wtedy, gdy dziecka jeszcze nie ma na świecie. Ten dotyczący wyprawki dla noworodka zaczyna się już od ok. 1,6 tys. zł (w tej wersji podstawowej) i nie ma w tym przypadku górnej granicy. Na rynku obecnie znajduje się wiele „gadżetów” pomagających rodzicom w opiece i pielęgnacji nowo narodzonego dziecka, a każdy z nich to dodatkowy wydatek. Kupno wózka jest jednym z tych największych – koszt od 500 zł do nawet 14 tys. zł. Należy pamiętać także o tym, że dzieci szybko rosną i trzeba liczyć się z tym, że wiele z tych kosztów, które ponosimy na początku, nie są jednorazowymi wydatkami. Na następnych etapach koszty nie maleją.

Utrzymanie dziecka może pochłaniać średnio nawet do 30 proc. domowego budżetu każdego miesiąca. Szacuje się, że do momentu, gdy dziecko

nie osiągnie pełnoletności, rodzice muszą wydać od 176 do 190 tys. zł. To uśrednione kalkulacje, które nie uwzględniają tego, że np. pociecha już od najmłodszych lat będzie trenowała kosztowny sport lub rodzice zdecydują się ją posłać do prywatnych szkół, itp. Należy także być świadomym tego, że gdy na świecie pojawia się dwójka lub więcej dzieci, wspomniane koszty drastycznie rosną.

Z prawdziwie dużymi wydatkami rodzice muszą się liczyć dopiero po kilku latach, gdy dziecko pójdzie do szkoły. Z każdym rokiem koszty te będą rosły. Teoretycznie opiekunowie nie powinni się tego obawiać, ponieważ wraz z większym doświadczeniem na rynku pracy, będą mogli liczyć na wyższe pensje i poprawę sytuacji finansowej. Wydaje się jednak, że ten argument nie przekonuje młodych Polaków, którzy myślą o założeniu rodziny. W dodatku, nie rzadko zdarza się, że po narodzeniu dziecka jedno z rodziców (przeważnie jest to matka) przynajmniej na jakiś czas musi zrezygnować z pracy zawodowej, a to oznacza mniej pieniędzy w domowej kasie. Te osoby, które wybiegają myślami w przyszłość i są świadome tej kwestii, nie spieszą się do posiadania potomstwa.

Zaciągnięcie pożyczki lub kredytu mogłoby pomóc na starcie młodym Polakom, którzy są gotowi założyć rodzinę, kiedy jest na to najlepszy czas, ale nie są na niego przygotowani finansowo. Nie wszyscy jednak korzystają z tego rozwiązania i wydaje się, że to dobry krok, ponieważ osoby po 20 roku życia i tak są już jedyną z bardziej zadłużonych grup społecznych w naszym kraju.

„Podejrzany nr 3”: **zadłużenie młodych Polaków.** Co

prawda 31-latek z 6 mln zł długów na koncie to niechlubny rekord, ale dane pokazują, że z każdym rokiem przybywa młodych Polaków z długami. Ci w grupie wiekowej 25-35 lat są zadłużeni łącznie na kwotę 6,5 mld zł. Niestety, problem jest także widoczny wśród jeszcze młodszych. Nieco ponad 1 na 5 osób w grupie wiekowej 18-24 lata posiada już jakieś zobowiązanie kredytowe, a łącznie są one już winne 872 mln zł.

Najbardziej jednak niepokojące wydaje się to, że na przestrzeni krótkiego okresu, gdy dziecko pójdzie do szkoły, z każdym rokiem koszty te będą rosły. Teoretycznie opiekunowie nie powinni się tego obawiać, ponieważ wraz z większym doświadczeniem na rynku pracy, będą mogli liczyć na wyższe pensje i poprawę sytuacji finansowej. Wydaje się jednak, że ten argument nie przekonuje młodych Polaków, którzy myślą o założeniu rodziny. W dodatku, nie rzadko zdarza się, że po narodzeniu dziecka jedno z rodziców (przeważnie jest to matka) przynajmniej na jakiś czas musi zrezygnować z pracy zawodowej, a to oznacza mniej pieniędzy w domowej kasie. Te osoby, które wybiegają myślami w przyszłość i są świadome tej kwestii, nie spieszą się do posiadania potomstwa.

Jakie jest źródło długów młodych Polaków? Na pierwszym miejscu należy wymienić brak doświadczenia w świecie finansów, brak wiedzy na temat podstawowych produktów bankowych. Z tym wiąże się kolejny problem – pośpieszne zawieranie umów np. z operatorami telefonii komórkowych, nieczytanie regulaminów sklepów internetowych. To wszystko może prowadzić do problemów finansowych. Niestety, Polacy do 25 roku życia także „słyną” z tego, że unikają płacenia mandatów wystawionych za jazdę komunikacją miejską bez ważnego biletu i dość niefrasobliwego podejścia do spłat drobnych pożyczek i rat za zakupy.

Jeżeli chodzi o młodszą część naszego społeczeństwa, to jednak najbardziej zadłużone są osoby ok. 35 roku życia – winni swoim wierzycielom łącznie 1,14 mld zł. Trzeba jednak zaznaczyć, że w tej grupie za tę wysoką sumę zadłużenia odpowiadają zaciągnięte kredyty hipoteczne. Znajdują się w niej także te osoby, które opóźniają moment założenia rodziny, ponieważ najpierw chcą zapewnić rodzinie „idealne” warunki lokalowe.

DR N. MED.

TADEUSZ GROCHOWINA

Specjalista pediatra, pulmonolog i medycyny rodzinnej

**Aerozoloterapia,
Diagnostyka alergologiczna
Diagnostyka nawracających
infekcji dróg oddechowych**

**Gabinet Pediatryczny
i Pracownia Aerozoloterapii**

Swarzędz os. Raczyńskiego 3/27 (domki)
Przyjęcia po rejestracji telefonicznej

**tel. 61 818-60-57
tel. kom. 602-693-199**

„MEDICAL”
**Swarzędzkie
Centrum
Stomatologii**

**Pełen zakres usług stomatologicznych
Ozonoterapia. Piaskowanie zębów.
Sedacja. Licówki. Kamera wewnątrzustna.
RTG. Znieczulenie komputerowe.**
62-020 Swarzędz, os. Dąbrowszczaków 26
tel. 61 817-41-10
Godziny przyjęć:
Pn-Pt 8.00-21.00 So 9.00-14.00

Twój TYDZIEŃ MOTORYZACJA

www.twojtydzien.pl

Nowy PEUGEOT 508 SW

Po premierze sedana na polskim rynku pojawiła się wersja SW nowego PEUGEOT 508.

- Premiera nowego PEUGEOT 508, odbiła się szerokim echem zarówno w Polsce, jak i w całej Europie. Samochód wzbudził wielkie zainteresowanie i zebrał wiele entuzjastycznych recenzji. Wprowadzenie na polski rynek wersji kombi tego modelu, wzbogaca ofertę marki PEUGEOT skierowaną do wymagającego klienta segmentu D, oczekującego samochodu nowoczesnego, funkcjonalnego, wyróżniającego się atrakcyjnym designem oraz zapewniającego bezpieczną i komfortową jazdę. Jestem przekonany, że nowy PEUGEOT 508 SW spełni wszystkie te oczekiwania i stanie się liczącym się graczem w tym bardzo konkurencyjnym segmencie – powiedział **Paweł GAWRYLUK**, dyrektor marki PEUGEOT w Polsce

Po sukcesie sprzedaży limitowanej serii First Edition, nowy PEUGEOT 508 SW jest dostępny w Polsce w sprzedaży od dziś w pełnej gamie,

składającej się z 4 wersji wyposażenia oraz pięciu jednostek napędowych.

Podstawowa wersja otwierająca gamę to jednostka wysokoprężna BlueHDi o mocy 130 KM połączona z manualną 6-stopniową skrzynią biegów w wersji Active, która zawiera bogate wyposażenie z zakresu bezpieczeństwa (Pakiet Safety 5*), czujniki parkowania, 8" ekran dotykowy, tempomat, system bezkluczykowego uruchomienia auta. **Cena: 129 400 zł.**

Dodatkowo w wersji Active z silnikiem PureTech 180 KM EAT8 w standardzie występuje zawieszenie adaptacyjne Active Suspension Control.

Silnik PureTech 180 KM EAT8 to jednostka, która otwiera gamę silników benzynowych. Tak skonfigurowana oferta odpowiada na oczekiwania klientów tego segmentu rynku, poszukujących mocnych, dynamicznych silników. Gama wersji mainstre-

am dopełniona jest poprzez wersje GT Line i GT, które swoim wykończeniem, mocnymi silnikami i bogatym wyposażeniem ukazują w pełni agresywny i komfortowy charakter koncepcji nowego PEUGEOT 508 SW.

W czwartym kwartale 2019 roku planowane jest rozszerzenie gamy silnikowej o jednostkę typu Plug-in Hybrid (PHEV) o mocy 225 KM.

- Zaprojektowany razem z sedanem, nowy PEUGEOT

508 SW ma te same zalety, a jednocześnie wyróżnia się rasową sylwetką i, jak na producenta samochodów seryjnych, nowatorskimi rozwiązaniami – dodał Gilles Vidal, dyrektor ds. stylistyki PEUGEOT

Marka PEUGEOT zawsze projektuje nadwozia kombi na bazie sylwetki sedana (podobnie było w przypadku PEUGEOT 504, który pojawił się na rynku pięćdziesiąt lat temu). Dzięki funkcjonalnym relingom dachowym SW jest prawie tak niski jak sedan i ma zaledwie 1,42 m wysokości. To prawie o 6 cm mniej niż PEUGEOT 508 SW poprzedniej generacji. Niskie nadwozie zapewnia optymalną aerodynamikę przy zachowaniu wystarczającego miejsca nad głową dla pasażerów na tylnych siedzeniach, zgodnie ze standardami w tym segmencie. Nowy PEUGEOT 508 SW ma długość 4,78 m (tylko 3 cm więcej niż w sedanie i 5 cm mniej niż model poprzedniej generacji).

Dokończenie na stronie 16

W tym roku marka PEUGEOT po raz kolejny zdobyła uznanie w teście Fleet Cars&Vans, zorganizowanym przez magazyn „Fleet”. Została tym razem nagrodzona w kategorii „Duży Samochód Firmowy” za model Peugeot 508 SW, który właśnie zadebiutował na polskim rynku. Magazyn „Fleet” już po raz piąty zorganizował flotowy test samochodów osobowych i użytkowych. W testach Fleet Cars&Vans, Auto Premium wzięło udział 80 samochodów dla biznesu.

W rolę jurorów wcieliło się grono 100 ekspertów odpowiedzialnych za flotę samochodową w dużych firmach z różnych branż, przedstawiciele firm leasingowych oraz z sektora Car Fleet Management. Pod okiem profesjonalnej kadry instruktorów przeprowadzono próby na dużej i małej pętli toru Kielce w Miedzianej Górze, próby off roadowe oraz jazdy na drogach publicznych.

GALERIA MOTO TWOJEGO TYGODNIA

Alfa Romeo Tonale wyróżniona

Alfa Romeo Tonale zdobyła nagrody Readers' Choice Design Award 2019. Samochód ten pierwszy raz został zaprezentowany publiczności w marcu tego roku podczas Międzynarodowego Salonu Samochodowego w Genewie, a jej debiut w Wielkiej Brytanii miał miejsce na początku lipca podczas Goodwood Festival of Speed.

Koncepcyjny model Alfa Romeo Tonale został nagrodzony tytułem „Readers' Choice Design Award” w prestiżowym brytyjskim konkursie Auto Express Awards 2019, zaledwie kilka dni po tym, jak zachwycił publiczność swoim debiutem w Wielkiej Brytanii podczas Goodwood Festival of Speed.

Tytuł został przyznany przez Czytelników magazynu Auto Express, dzięki czemu wyróżnienie to ma wyjątkowy charakter dla zespołu projektantów Centro Stile FCA w Turynie.

Steve Fowler, redaktor naczelny magazynu Auto Express powiedział: - Nie powinno dziwić, że Alfa Romeo zajęła pierwsze miejsce w naszym konkursie w kategorii designu. Bowiem marka może poszczycić się ponad 100-letnim doświadczeniem w tworzeniu jednych z naj-

piękniejszych samochodów na świecie. Tonale to pewnością jeden z największych sukcesów Alfy Romeo i nie możemy się doczekać, aby zobaczyć, jak ten koncepcyjny samochód zmieni się w model w produkcji seryjnej.

Z kolei Scott Krugger, szef Działu Designu Alfy Romeo, dodał: - Tonale to niezwykle ważny samochód koncepcyjny dla Alfy Romeo, gdyż jest to pierwszy model z napędem hybrydowym typu plug-in w ofercie i dlatego musi być zarówno funkcjonalny, jak i piękny.

Scott dodał jeszcze: - To wielki zaszczyt odebrać nagrodę przyznaną przez Czytelników Auto Express. To fantastyczne, że prawdziwi entuzjaści motoryzacji wybrali Alfę Tonale. Cały zespół projektantów jest zachwycony, że nowy samochód koncepcyjny został już tak doceniony.

Matrix w... ŠKODZIE SUPERB

Co dokładnie kryje się pod nazwą oświetlenie Matrix LED, które zastosowano w najnowszym odświeżonym modelu ŠKODY SUPERB? Jakie są zalety tej technologii i dlaczego zapewnią jeszcze większy poziom bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom ruchu?

Najnowsza wersja ŠKODY SUPERB wyposażona jest w adaptacyjne oświetlenie Matrix LED. Jego zaletą jest szeroki i intensywny snop światła zwiększający bezpieczeństwo podczas nocnych podróży oraz wielosegmentowa budowa reflektorów. ŠKODA zadbała przy tym o komfort wszystkich użytkowników dróg. Komputer pokładowy wykrywa pojazdy znajdujące się z przodu lub nadjeżdżające z naprzeciwka i wyłącza poszczególne moduły automatycznie regulując wiązkę światła, która może oślepić innych kierowców.

System pozostawia jednak przed pojazdem oświetloną i dobrze widoczną trasę. Adaptacyjne oświetlenie może działać także podczas zbliżania się do skrzyżowania czy pokonywania zakrętu doświetlając przestrzeń przed i obok pojazdu. Specjalne oprogramowanie może wykrywać wiele obiektów jednocześnie i reagować na nie w czasie rzeczywistym.

Głównym sercem reflektora jest dwufunkcyjny moduł LED będący źródłem światła mijania i drogowych. Obok modułu znajdują się trzy reflektory, które stanowią część światła drogowych i zwiększają ich moc. Reflektory mogą też pełnić rolę światła dziennych, po-

zycyjnych i kierunkowskazy. Te trzy funkcje opierają się na precyzyjnej technologii światłowodowej i nadają samochodowi charakterystyczny wygląd w dzień i w nocy. Reflektor obejmuje także podświetlane, przypominające igły, struktury LED będące częścią nowej funkcji Coming/Leaving Home, które tworzą efekt animacji podczas zamykania i otwierania pojazdu.

Do poprawnego działania technologii matrycowej niezbędne jest połączenie z kamerą umieszczoną za przednią szybą. Sygnały z urządzenia są następnie przetwarzane przez jednostki sterujące, które wysyłają polecenia do reflektora zgodnie z algorytmem. Oprócz przedniej kamery system reaguje również na informacje z danych mapy nawigacyjnej. Oznacza to

na przykład, że pełna wiązka światła dostępna jest tylko poza terenem zabudowanym.

Opracowanie reflektorów było wspólnym wysiłkiem 20-osobowego zespołu, który składał się z ekspertów ds. projektowania, optyki, rozwoju, elektroniki i testów.

- Prace nad technologią trwały około czterech lat, przy czym zdecydowana większość czasu pochłonęło wymyślenie i zatwierdzenie samej koncepcji. Technologia Matrix jest jednym z najnowszych trendów w oświetleniu samochodowym i oferuje wiele korzyści dla kierowców podnosząc poziom bezpieczeństwa i komfortu prowadzenia o każdej porze – komentuje **Vratislav Kratochvíl**, koordynator oświetlenia przedniego w dziale Rozwoju Technicznego ŠKODA.

Prace nad rozwojem oświetlenia matrycowego nie ustają. ŠKODA chcąc zapewnić klientom najnowszą dostępną technologię, a tym samym zagwarantować maksymalny komfort i bezpieczeństwo podczas nocnej jazdy, planuje wykorzystanie tych rozwiązań w innych projektach.

Odświeżony SUPERB wyposażony w oświetlenie MATRIX LED niebawem trafi do salonów w całej Polsce.

Lexus sam pojeździ po Brukseli

Toyota ogłasza rozpoczęcie programu testów zautomatyzowanej jazdy (AD – Automated Drive) na drogach publicznych w Europie. Po udanych symulacjach i próbach na zamkniętych torach, Toyota przenosi opracowane przez siebie systemy automatycznej jazdy do rzeczywistego otoczenia miejskiego - tętniącego życiem centrum Brukseli w Belgii. Testowy pojazd, Lexus LS, będzie poruszać się po stałej trasie w stolicy Unii Europejskiej przez 13 miesięcy.

- Centrum badawczo-rozwojowe Toyota Motor Europe w Brukseli jest regionalnym centrum doskonalenia technik komputerowych, które sprawiają, że komputery „widzą” i „rozumieją” otoczenie. Głównym celem tego pilotażowego programu jest zbadanie złożonych i nieprzewidywalnych ludzkich zachowań oraz ich wpływu na wymagania wobec automatycznych systemów jazdy. Głównym celem Toyoty jest zredukowanie liczby ofiar wypadków drogowych do zera. Dlatego kluczowe jest zrozumienie ludzkiego zachowania w odpowiedzi na złożoność i zróżnicowanie populacji w środowisku miejskim, jakim jest Bruksela, europejska stolica, zamieszkiwana przez obywateli 184 różnych narodowości. Po udanych próbach na drogach publicznych w Japonii i USA, teraz system zostanie sprawdzony w europejskich warunkach – powiedział **Gerard Killmann**, wiceprezes ds. Badań i Rozwoju w Toyota Motor Europe.

- Region stołeczny Brukseli, a w szczególności Brussels Mobility, są zaangażowane w najnowsze osiągnięcia technologiczne, dotyczące zautomatyzowanych pojazdów. Jesteśmy świadomi potencjału tej technologii, jako rozwiązania dla miejskiej mobilności, a jednocześnie priorytetowo traktujemy bezpieczeństwo. Uwzględniliśmy to w naszym nowym Regionalnym Planie Mobilności, o nazwie „Dobry Ruch” oraz w jednym z 50 działań, które wykonaliśmy, by urzeczywistnić naszą wizję: przewidzieć automatyzację pojazdów. Nasze ambitne, strategiczne badanie, dotyczące przejścia na zautomatyzowane pojazdy, determinuje kolejne kroki, niezbędne do stworzenia mocnych ram oraz ich rozwo-

ju. Możemy być dumni z tego, że nasze miasto i region są miejscem badań w środowisku naturalnym dla tego rodzaju nowoczesnych rozwiązań z zakresu mobilności. Zdecydowanie wspieramy innowacje, dotyczące mobilności, co jest widoczne na arenie międzynarodowej – powiedział **Christophe Vanoverbeek**, Brussels Mobility

Lexus LS to seryjny pojazd, który będzie poruszać się po otwartych drogach. Jedyną różnicą jest zamontowany na jego dachu pakiet czujników, w tym LIDAR, radary, kamery i precyzyjny system pozycjonowania. Dla bezpieczeństwa, w samochodzie obecny jest operator, nadzorujący pracę urządzenia - kierowca, który może interweniować i w dowolnym momencie wyłączyć system automatycznej jazdy, przejmując kontrolę nad samochodem. Wprowadzenie pojazdu na publiczne drogi poprzedziły miesiące przygotowań: sprawdze-

nie systemu automatycznej jazdy, szkolenia kierowców, analiza tras i zaangażowanie władz w uzyskanie niezbędnych zezwoleń.

Badania nad systemami zautomatyzowanej jazdy wpisują się w globalną wizję Toyoty, dotyczącą stworzenia dla wszystkich bezpiecznej i coraz lepszej mobilności. Toyota widzi związek między kierowcą a samochodem, jako współpracującymi ze sobą elementami zespołu (Mobility Teammate Concept). Mając na celu realizację bezpieczniejszej i bardziej dostępnej mobilności, Toyota równolegle pracuje nad dwoma różnymi, zautomatyzowanymi modelami jazdy: Guardian i Chauffeur1. Rozwijając te najnowocześniejsze technologie, Toyota w przystępny sposób popularyzuje pełną gamę systemów bezpieczeństwa i wyposaża wszystkie swoje nowe samochody w systemy Toyota Safety Sense i Lexus Safety System +2.

Nowy Focus Active Crossover

od **653 PLN** /mies.*
z Ford MultiOpcje
RRSO 8,28%

INTERNATIONAL
engine
POWERTRAIN
of the year awards 2019
Powered by engine & powertrain technology. International magazine.

SAMOCHÓD ŻĄDNY PRZYGÓD JAK TY!

Taki jest nowy Ford Focus Active Crossover, napędzany najlepszym silnikiem świata 1.0 EcoBoost. Podwyższone zawieszenie stylizowane na SUV-a oraz 5 trybów jazdy dadzą Ci pełną kontrolę nad samochodem na różnych nawierzchniach i w każdych warunkach. Tylko teraz w wyjątkowej ofercie z obejmującą **5 lat / 100 000 km ochroną gwarancyjną i Ford Protect**** oraz **dostępnym promocyjnym ubezpieczeniem 2,99%*****. Zapraszamy do Autoryzowanego Salonu Forda.

Bemo Motors, 61-044 Poznań
ul. Mogileńska 50, tel. (61) 8 100 100
www.bemo-motors.pl

Bemo Motors, 60-838 Poznań
ul. Bukowska 146, tel. (61) 8 900 900
www.bemo-motors.pl

* **Przykład reprezentatywny** na 1.04.2019. Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania (RRSO) – 8,28%, całkowita kwota pożyczki (bez finansowanych kosztów) 66 077,14 zł, całkowita kwota do zapłaty 83 697,79 zł, oprocentowanie zmienne 6,30%, całkowity koszt pożyczki 17 620,65 zł, w tym finansowana prowizja 3 303,86 zł, odsetki 14 316,79 zł, 47 miesięcznych równych rat – 856,95 zł i ostatnia rata – 43 421,40 zł. Wymóg zawarcia AC, koszt niewliczony do RRSO. Rata miesięczna w wysokości 653 zł wyliczona dla Forda Focus w wersji Active, 1.0 EcoBoost, 125 KM, 5dr., w cenie promocyjnej 76 100 zł brutto, wkład własny 10%, okres finansowania 24 miesiące, przebieg roczny 20 000 km.

** 2 lata gwarancji + 3 lata/100 000 km Programu Ford Protect. Ford Protect nie jest gwarancją w rozumieniu kodeksu cywilnego. Warunki Ford Protect znajdują się na stronie www.ford.pl w zakładce Serwis/Gwarancje/FordProtect.

*** Ubezpieczenie nie jest uwzględnione w cenie pojazdu. Program Ford Ubezpieczenia prowadzony we współpracy z TUIR Allianz Polska S.A. Szczegóły zawarte w OWU nr 78/2016 oraz w SWU 130/2018.

Oferta dotyczy wyłącznie klientów indywidualnych (detalicznych) i obowiązuje do wyczerpania zapasów pojazdów objętych promocją. Niniejsza informacja nie stanowi oferty w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego.

Silnik 1.0 EcoBoost – zwycięzca Międzynarodowego Konkursu na Silnik i Układ Napędowy Roku 2019 (IEPOTY) w kategorii mocy do 150 KM.

Zużycie paliwa i emisja CO₂: Ford Focus Active, 1.0 EcoBoost, 125 KM, 5dr., M6, Euro 6.2: 5.7-5.9 l/100 km, 126-133 g/km (zgodnie z rozporządzeniem WE 715/2007 z późniejszymi zmianami w WE 692/2008, cykl mieszany). Na zdjęciu nowe Fordy Focus Active 5dr. i kombi z wyposażeniem opcjonalnym.

Nowe Renault Koleos

Nowy Koleos – duży SUV Grupy Renault teraz oferowany jest w jeszcze bardziej komfortowym i stylowym wydaniu, a jego cena zaczyna się od 122.900 zł

Na światowym rynku dużych SUV-ów Renault Koleos jest ceniony za solidną i atrakcyjną stylistykę, komfort i dynamikę. SUV Renault posiada również świetne właściwości terenowe dzięki wykorzystaniu współpracy Renault-Nissan-Mitsubishi. Po dwóch latach od debiutu na europejskim rynku pojawia się nowa, pod każdym względem ulepszona wersja modelu, z bardziej wyrazistą stylistyką nadwozia i komfortowym wnętrzem. Nowy Koleos ma również nowe, bardziej wydajne silniki o wyższych osiągnięciach i więcej zaawansowanych technologii.

Stylistyka Renault Koleosa jest zdaniem wielu kierowców głównym powodem zakupu tego modelu. Koleos wpisuje się w kanony dużych SUV-ów i doskonale spełnia oczekiwania klientów. Nowy Koleos ma bardziej wyrazisty styl i atrakcyjny wygląd.

Przód Nowego Koleosa przyciąga uwagę bardziej wyrazistym grillem. Na całej szerokości zderzaka pojawia się

chromowana listwa sięgająca aż do świateł przeciwmgłowych, które są podkreślone chromowaną linią. W dolnej części zderzaka widać imponującą osłonę podwozia, która podkreśla terenowy wygląd samochodu.

Zmieniony tył Nowego Koleosa z wyżej sięgającą osłoną podwozia i poprzeczną chromowaną listwą jest spójny stylistycznie z przodem. Trzecie światło stopu zostało wydłużone. Podobnie jak w poprzedniej generacji, podwójna chromowana końcówka wydechu wnosi sportowy akcent.

Nowy Koleos ma nowe obręcze kół ze stopu metali lekkich, w tym czarne, 19-calowe „Kavea”. W ofercie znalazł się również nowy kolor nadwozia Czerwony Millesime.

Wnętrze Nowego Koleosa zostało starannie wykończony w najdrobniejszych detalach. Kierownica, dźwignia zmiany biegów, obramowania nawiewów ze wstawkami z satynowego chromu,

deska rozdzielcza z miękkim wykończeniem i obicia drzwi budzą uznanie perfekcyjnym wykonaniem. Nowy model zachowuje duże rozmiary i rekordową przestronność. Jednocześnie oferuje ulepszone najważniejsze elementy wyposażenia wnętrza, z korzyścią dla komfortu i dobrego samopoczucia pasażerów.

Nowy Koleos dba o swoich pasażerów. Dzięki długości nadwozia 4672 mm z rozstawem osi 2704mm zapewnia maksymalną ilość miejsca dla użytkowników i ich bagaży. Pasażerowie siedzący z tyłu docenią dużą wysokość do dachu oraz szerokość kabiny na wysokości ramion i łokci. Zachowano również dużo miejsca na nogi i utrzymano rekordową w tej kategorii ilość miejsca na wysokości kolan w drugim rzędzie, która wynosi 289 mm. Obecnie Nowy Koleos ma możliwość regulacji kąta pochylenia oparcia tylnej kanapy, aby pasażerowie mogli odpocząć i odprężyć się pod-

czas długich podróży. Nowy model może być również wyposażony w otwierany szklany dach, sięgający aż do tylnych miejsc, dzięki któremu kabina wydaje się bardziej przestronna.

W zależności od wersji Nowego Koleosa długość siedzenia można regulować dzięki wysuwanej poduszce, a szerokie zagłówki Relax zapewniają komfortowe podparcie głowy. Oprócz możliwości elektrycznej regulacji w sześciu płaszczyznach oraz funkcji podgrzewania i wentylacji fotel kierowcy ma również funkcję masażu.

System Easy Break, dostępny od strony bagażnika, pozwala jednym ruchem ręki złożyć tylną kanapę, dzieloną w układzie 1/3-2/3. Bagażnik o pojemności 579 litrów w konfiguracji 5-miejscowej można zwiększyć do 1795 litrów, składając tylną kanapę. Innym ciekawym rozwiązaniem jest możliwość podzielenia bagażnika za pomocą podłogi umieszczonej na tym samym poziomie co próg. W ten sposób projektanci stworzyli płaską po-

wierzchnię bagażnika, która ułatwia załadunek.

Nowy Koleos oferuje również wiele schowków o łącznej pojemności 35 litrów, w tym 11-litrowy schowek w desce rozdzielczej i 7-litrowy schowek w konsoli centralnej. Przednie uchwyty na napoje są podgrzewane lub chłodzone.

Nowy Koleos będzie napędzany silnikami nowej generacji. Jednostki Blue dCi Renault zostały wyposażone w najnowsze technologie oczyszczania spalin. Jest to m.in. system selektywnej redukcji katalizacyjnej (SCR), uważany za najbardziej skuteczny system eliminacji tlenków azotu (NOx). Technologia zmniejsza emisję cząstek stałych, a jednocześnie w żadnym stopniu nie wpływa na osiągi.

Silniki, produkowane w fabryce Cléon we Francji, są dostępne w dwóch wersjach:

- **1.7 Blue dCi 150 X-Tronic** - elastycznie i płynnie pracujący, cichy silnik o mocy 150 KM zachwyca wszechstronnością i niskim zużyciem paliwa w każdych warunkach.

Oferowany jest w wersji z napędem na przednie koła.

- **2.0 Blue dCi 190 X-Tronic 4x4-i** - silnik ma moc większą o 15 KM od poprzedniej generacji gwarantuje świetne osiągi i dużą przyjemność z jazdy. Oferowany jest w wersji z napędem na cztery koła.

Silniki Blue dCi w Nowym Koleosie są dostępne z automatyczną skrzynią X-Tronic najnowszej generacji. Doskonale przystosowana do europejskich warunków, świetnie nadaje się do jazdy po mieście, a jednocześnie obniża zużycie paliwa i zwiększa przyjemność z jazdy w porównaniu z tradycyjnymi skrzyniami automatycznymi. Skrzynia X-Tronic zapewnia bardziej płynną jazdę, bez przerw w przyspieszaniu podczas zmiany biegów. Jest również cichsza - nie ma głośniego wchodzenia na obroty. Kierowca może wybrać tryb sekwencyjny z użyciem sześciu biegów gwarantujący dynamiczne doznania z jazdy oraz lepsze przyspieszenie i pozwalający na hamowanie silnikiem.

Nowy PEUGEOT 508 SW

Dokończenie ze strony 13

Unikatowym rozwiązaniem dla modelu kombi zaprojektowanego przez producenta samochodów seryjnych są drzwi z oknami bez obramowania. To pozwala zarówno wyostrzyć i zdynamizować sylwetkę, jak i obniżyć linię szyb. Koła wypełniają całą nadkolę, antena dachowa została usunięta i wykonana w technologii nadruku.

Dzięki reflektorom wykonanym w technologii Full LED i pionowym, opalizującym światłom dziennym LED, nowy PEUGEOT 508 SW jest widoczny z daleka w każdych warunkach pogodowych.

Wiele uwagi poświęco-

no rozmieszczeniu i objętości schowków. W klimatyzowanym schowku w desce rozdzielczej zmieszczą się dwie butelki o pojemności 1,5 litra, w kieszeniach wszystkich drzwi po jednej butelce o pojemności 1 l, a kolejne dwie butelki o pojemności 0,5 litra w środkowym schowku pod podłokietnikiem (nie licząc uchwytów na napoje). Umiejscowienie poprowadzone przewody pozwoliły zwolnić miejsce w pobliżu dźwigni zmiany biegów skrzyni EAT8, gdzie z łatwością zmieszczą się największe smartfony (o ile nie są one ładowane indukcyjnie w schowku pod konsolą).

Z tyłu pasażerowie mają

do dyspozycji siedzenie, którego oparcie jest pochylone pod kątem 27° dla większej wygody. W porównaniu do sedana wysokość do dachu jest o 4 cm większa, a panoramiczne otwierane okno dachowe typu spojler wypełnia niemal całą powierzchnię dachu. Dzięki tylnym drzwiom bez obramowania szyb i zintegrowanym z nimi trójkątnym oknem bocznym, dostęp do tylnego siedzenia jest bardzo łatwy i szeroki.

Nowy PEUGEOT 508 SW, podobnie jak sedan, jest produkowany w zakładzie w Miluzie i został wprowadzony na rynek ze znakiem „Gwarancji Francuskiego Pochodzenia”.

STRONY MOTORYZACYJNE OPRACOWAŁ: TOMASZ MAŃKOWSKI

USI Spółdzielnia
Wielobranżowa

USI AUTO-MYJNIA

Adres:
Os. Piastowskie 117
61-166 Poznań
tel: 607 335 951
www.usi.com.pl

Czynne:
poniedziałek - piątek
7:00 - 21:00
sobota
9:00 - 16:00